

Published and
edited at
938 E. Fourth St.
Bethlehem, Pa.
Subscription
\$1.00 a year
*The
only Hungarian
Lutheran paper
in America.*

ERŐSVÁR

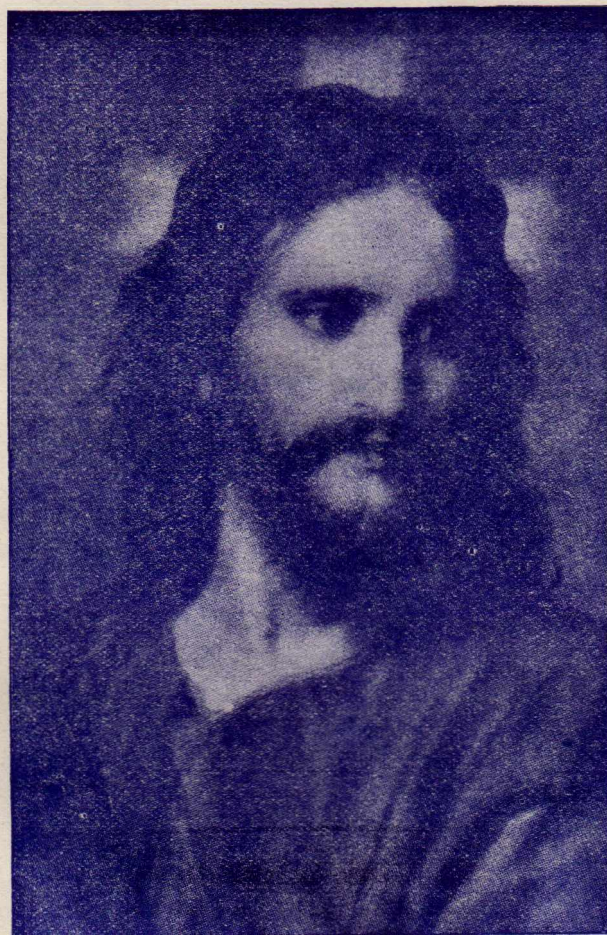
MIGHTY FORTRESS

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
938 E. Fourth St.
Bethlehem, Pa.
Előfizetési ár
egy évre 1 dollár
*Az
egyetlen amerikai
Magyar Evangé-
likus Lap.*

Volume III. Évfolyam.

1934. SZEPTEMBER.

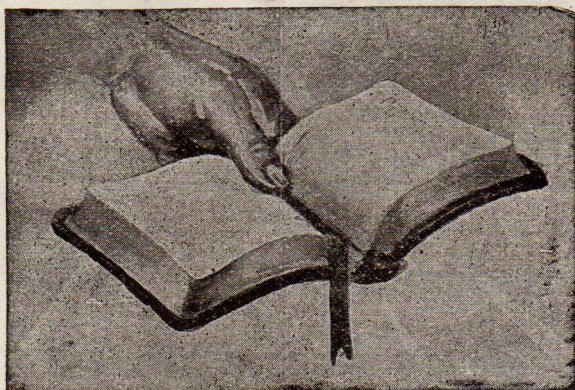
Number 12. szám.

Tünjön már el, ami balsejtelem,
Ne mondjátok, hogy: "Még rosszabb lesz,
[meglásd!]"
Tanuljatok meg egyszerűen élni,
Sosem csüggedni, mindig csak remélni
És szeretni, nagyon szeretni egymást.

Csillagsugár, zsolozsma és harangszó,
Régi imák szent, halk fohászai
Hirdessék azt, amit megtörött, áldó
Tekintetével mondott a Megváltó:
Hinni, szeretni, megbocsájtani !

“Hivj segítségül engem a nyomoruság idején és megszabadítlak téged...”

(Zsolt. 50:15.)

A SZENTIRÁSBAN

- Ha vétkeztél, olvasd: Zsolt. 51.
 Ha csalódás ér, olvasd: Ézsaiás. 40.
 Ha csüggedt vagy, olvasd: Zsolt. 34.
 Istentisztelet előtt, olvasd: Zsolt. 84.
 Ha veszély fenyeget, olvasd: Zsolt. 91.
 Ha elhagyatott vagy, olvasd: Zsolt. 27.
 Ha szomorú a lelked, olvasd: Ján. ev. 14.
 Ha sok a gondod, olvasd: Máté ev. 6:19-34.
 Ha hasznos életet akarsz, olvasd: Ján. ev. 15.
 Ha egyedül vagy és rettegsz, olvasd: Zsolt. 23.
 Az igazi vallásosságról, olvasd: Jakab 1:19-27.
 Ha bátortásra van szükséged, olvasd: Józsué 1.
 Ha hitbuzgóságod gyengül, olvasd: Pál. Zsid. 11.
 Pál apostol felebaráti törvényei, olvasd: Róm. 12.
 Ha kételkedés környékezik, olvasd: Ján. ev. 7:17-53.
 Ha imádkozásodban önzésed zavar, olvasd: Zsolt. 67.
 Ha mások iránt türelmetlen vagy, olvasd: I. Kor. 13.
 Az eszményi keresztyén emberről, olvasd: Máté ev. 5.
 Ha vallásod miatt üldöznek, olvasd: Pál. Róm. 8:31-39
 Ha megfélemed az Ur áldásairól, olvasd: Zsolt. 103.
 Ha úgy érzed, hogy Isten elhagyott, olvasd: Zsolt. 139.
 Egy fontos meghívásról és alkalomról, olvasd: Ézs. 55.
 A boldogság titka Pál ap. szerint, olvasd: Kolosz. 3:12-17.
 Ha hazulról utra vagy munkára indulsz, olvasd: Zsolt. 121.
 Ha keresztyén bizonyosságot akarsz, olvasd: Pál. Róm. 8:1-30.
 Pál apostol az igazi keresztyénségről, olvasd: II. Kor. 5:15-19.
 Ha e világ nagyobbak tűnik fel, mint Isten, olvasd: Zsolt. 90.
 Az igazi istentiszteletéről, a próféta szerint, olvasd: Ézs. 58:1-12.
 Hogyan imádkozunk, olvasd: Luk. ev. 11:1-13; és Mát. ev. 6:5-15
 Ha nyugodalmat és békességet kívánsz olvasd: Mát. ev. 11:25-30.
 A jó befektetésről és annak hasznáról, olvasd: Márk. ev. 10:17-31.
 A próféta eszményi vallásosságáról olvasd: Ézs. 1:10-18; és Mikéás 6:6 8.
 Olvassuk el a 119 Zsoltárnak 11-ik versét és tartsunk meg a fentiekkel kapcsolatban!

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUS FOLYÓIRAT
AMERICAN HUNGARIAN LUTHERAN MONTHLY

Az Amerikai magyar evangélikus egyházak hivatalos lapja.

Official Publication of the American Hungarian
Lutheran Churches.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:—Editorial and Publ. Office:
938 E. FOURTH STREET, BETHLEHEM, PA.

Előfizetési ár: \$1.00 egy évre — Subscription Rate: \$1.00
per year.

Canadian Postage 50c extra; Foreign postage \$1.50 extra.

Főszerkesztő: REV. DR. E. A. STIEGLER, Editor-in-Chief,
Bethlehem, Pa.

Felelős szerkesztő és kiadó:

REV. JOHN ORMAY, Managing Editor and Publisher,
Bethlehem, Pa.

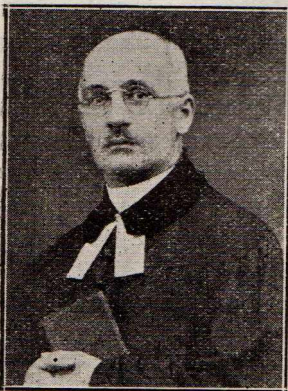
Társszerkesztők: — Contributing Editors:

REV. JAMES BECKER REV. ANDREW M. LEFFLER
Detroit, Mich. Pittsburgh, Pa.

Munkatársak: — Staff Correspondents:

Rev. Gabriel Brachna, New York City
Rev. Stephen Ruza, Oberlin, O.
Rev. Alexander Pölskey, Caldwell, N. J.
Rev. Alexander Szabó, New Brunswick, N. J.
Rev. John L. De Papp, Windsor, Ont.
Rev. Charles Szabik, Montreal, P. Q.

A VÁR FOKÁRÓL

Nt. Ormay János ev. lelkész.

A MULT HÓNAPBAN e sorok írója egy heti terepszemlére indult el, hogy az "ERŐS VÁR" olvasóit felkeresve, megismerje őket, lássa életüket, meghallgassa szavukat s így a valóságot ismerve, jobban tudja, hogy mit lehet e figyelő helyről elmondani. Az első megállóhely Cleveland volt. Legrégibb amerikai magyar egyházunk városa. Négy napi látogatásunk mindenképpen kielégítő eredménnyel járt. Ahol az előfizetés díja kéznél volt, ott szívesen és készséggel megfizették, ahol pedig nem volt kéznél, ott biztos ígérettel távoztunk. Szívesen fogadták az ERŐS VÁR-at mindenütt. Jóleső érzés volt látni az örömet, testvéri szeretetet, még a meghatottság könnyeit is. Nagy erőforrás az ilyen tapasztalat a mi nehéz munkánkban. Ezen tapasztalatunk Akron, Detroit, Windsor meglátogatásával csak sokszorozódott. Ugy a lelkésztestvérek, mint a meglátogatott hittestvérek szíves-lelkével az ERŐS VÁR köré so-

rakoztak. Kössön bennünket össze továbbra is, hithű evangélikusokat, egy Anyának itt messze idegenben szétszórt gyermekeit az a láthatatlan kapocs, amely ott él mindnyájunk szívében: az evangélikus testvéri szeretet.

* * *

JÓLESŐ érzésünket s örömünket azonban nagyon tompította az a sok panasz, sóhaj és könnyező szem, melyet halottunk és láttunk s amelyek mögött mérhetetlen sok szenvedés rejlik. A pusztulás nyomai mint a beteg testen a foltok, úgy ütköznek ki sok helyen s a félelem és rémület árnyékozzák be az otthonok táját és szíveket. Mások és magunk büneinek zsoldja ránk sápasztja csontos arcát s mindenütt nagy szükség van "az Isten kegyelmi ajándékára, ami az örök élet, a mi Urunk Jézus Krisztusban."

* * *

AMINT visszajövet a Buffalo felől száguló "Black Diamond" vonat ablakából ezeken gondolkozom és tőprengek s a pennsylvániai hegyek színes panorámájának sokfélesége pereg le szemem előtt, valami bus lehangoltság vett erőtt lelkemen. A napsütéses dombok háttérében ott kéklenek a sötét erdők. A fény és árny változása ez. Akár csak az emberi élet. S lassan az őszi tájra ráborul az esthomály. Tünik a fény s jönnek a hosszú árnyak. Majd a sziklás hegyoldal pusztuló erdejére s mindenre ráborul a sötétség. Már csak a képzelet kincse minden, ami az imént még valóság volt. Kigyulladnak az ég csillagai s üzennek: "Az Ur a te őriződ, az Ur a te árnyékod a te jobbkezed felől." (Zsolt. 121.)

* * *

V AJJON kiérezed-e amerikai magyar evangélikus testvérem az imént leirtakból a saját sorsodat? Nézzed-e már te is vonat ablakából a tovasuhanó táját? Megláttad-e a termékeny és mocsaras völgyeket? Irtott erdő hátramaradt tönkjei eszedbe juttatták-e a hajdani szálas fákat, melynek lombjai közt megbujt a madár s szellős sűrűjében elpihent a vad? Gondoltál-e arra, hogy a szeles deszka házak és istállók nem hazai tanyák akácfa vigyázása alatt? Azon gondolkodtál-e már, hogy itt a hegyeken miért száradnak ki a hatalmas fák? Kiszáradnak és úgy merednek az égnek vagy szépen ledőlnek a földre s elkorhadnak.

* * *

HA A FENTI kérdésekre nem jött feletet, segített a beteg erdő. Elpanaszolta baját. Panaszkodott, mint a haldokló lélek. Tanított, mint az üres vagy telt buzakalász, vagy mint más, nem ember által kijelentett sok isteni beszéd. A fatönkök reménytelen lombtalanságukat sirták el. A száraz, égnek meredő s ledőlő fák azt mondják, hogy nincs már a földben életet adó nedv, sziklát ért a gyökér, el kell pusztulni. A cserjék és vesszők meg csak hallgattak, semmit sem szóltak. Hangtalan beszéddel mondtak el sok életigazságot.

* * *

AZT MONDTAK: Az amerikai magyar erdőben az életfáink élettelenül meredeznek az ég felé s leginkább csak a gond fekete varjai pihennek meg a száraz ágakon s károgra fel- vagy elrepiülnek. Ha towarepiülnek. — A mi gyökereink is követ értek s lombunk, hajtásaik pusztulnak. Kiapadt az életadó forrás. Jön a vihar és ledönt bennünket egymásután vagy csendesesen elkorhadunk. — Az új családi és a kopott régi burdos házak porcsain ember tönkök ülnek csonka étellel. Az idők éle letarolta a hajdani koronákat, derékba törte a törzseket, tönkig vágta az életet. — Gyermekeink mint a cserjés élnek körülöttünk. Meg sem ismernek. Nem tudják, hogy a száraz ágak valamikor magot ér-

leltek s hullattak. Abból van az ő életük. — Vajjon lesz-e belőlük szálfás, étellel tele zugó erdő vagy satnyán, lélekben szegényen s nyomorultul élők le napkeletről vagy a magyar tájakról átörökölt életüket? Nem tudjuk. Csak azt tudjuk s értjük késő bánattal, amint a varju károg. Kár, kár. Kár volt elszakadni a talajtól, amelyből vétettünk, a tájtól, melyet először nézhettünk. Kár volt meglátni a messi tengetert s a még messzibb tulsó partját, a parton épült gyárakat, itteni földek fekete mélységét. Mert most itt vagyunk, mint az üszkös irtás vagy a haldokló erdő a pennsylvaniai, newyorki vagy virginiai hegyeken. Az elmulás szele süvit át lombtalan élettelenesgünkön.

* * *

EME halálraitelt tájra vajjon ki virrasztja fel az életet adó Napot, ki küldi el az áldásos esőt, tisztító vihart, ki vet magot, hogy itt újra Isten kertjének fái, földjének termése legyünk? Senki más testvéreim, csak a mi mennyei Atyánk, az Élet ura és forrása, akit lélekben és igazságban imádunk és prédikálunk evangélikus Anyaszentegyházunkban és a mi Megváltónk az Ur Jézus Krisztus. Ez keltsen életre téged, testvéreidet, gyermekeidet, hogy lelked s családod a becsületesség, tisztaság, önzetlenség és a szeretet megszentelt temploma legyen. Légy azért igaz és hű tagja egyházadnak, el ne hagyj hűtlenül semmi és senki másnak a kedvéért s pusztuló életed felcserélődik az örökélettel. "Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztus." (Ev. Ján. 17:3.)

o. j.

ooo

AZ AMERIKAI EVANGÉLIKUS MAGYAR SAJTÓ JELENTŐSÉGE

Irta: PAPP JÁNOS LÁSZLÓ windsori ev. lelkész.

Az ezelőtt Pittsburghban megjelenő "Erős Vár" című magyar nyelvű evangélikus lap új szerkesztővel az élén újra megindult, hogy életbevágóan fontos hivatását tovább is betöltse az amerikai és canadai magyar evangélikusság életében. Immár az ötödik szám jelenik

meg azóta, hogy a lap Bethlehembe tette át székhelyét. Mindegyik szám oly gyönyörű formában jelent meg eddig, hogy minden magyar evangélikus méltán büszkélkedhetik a MI LAPUNKKAL. A lap jelenlegi vezetői mindent elkövetnek, hogy az "Erős Vár" újabb megindulása ne maradjon csak gyorsan elhamvadó szalmaláng, hanem ÁLLANDÓAN ÉGŐ FÁKLYÁJA LEGYEN AZ EGYETEMES MAGYAR EVANGÉLIKUSSÁGNAK UGY AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK, MINT CANADA FÖLDJÉN.

Nekünk azonban becsületes és céltudatos munkát kell végeznünk, ha azt akarjuk, hogy a MI LAPUNK tovább éljen és fejlődjön. Nem a lap szerkesztőinek a magánügye, hogy a lap fenn-

álljon, HANEM ELSŐRENDÜ KÖTELESSÉGE MINDEN IGAZ MAGYAR EVANGÉLIKUSNAK! Nem hiányozhat egy evangélikus magyar család asztaláról sem és nem állhat a fórum előtt egy lelkész és gyülekezet sem felemelt fejjel és tiszta lelkiismerettel, ha a saját lapjával szemben nem teszi meg a kötelességét.

Évek óta erősen éreztük egy magyar evangélikus lap hiányát. Kicsiny gyülekezeteinket és a szélrózsa minden irányában szétszórt szórványainkat csak mehezen tudtuk gondozni, mert hiányzott az állandó összekötő kapocs lelkész és gyülekezet között: az evangélikus sajtó. Most, hogy néhány becsületes és öntudatos evangélikus lelkész és hívő buzgóságából és áldozatkészségéből végre megvan a MI LAPUNK fundamentuma vetve nem szabad közömböséggel és kicsinyhitűséggel félre állani! Minden magyar evangélikus BECSÜLETÜGYE az evangélikus sajtó léte vagy nem léte. Ezzel áll és bukik evangélikus öntudatunk és becsületünk. — Akármilyen súlyos és nyomasztó is a gazdasági válság havonta nyolc-kilenc centünk kell legyen az evangélikus lapra. Gondoljuk el, hogy ezért a pénzért mit kaphatunk? Hányszor szórjuk el könnyelműen ennek az összegnek szokosorát anélkül, hogy kellő ellenértékét látnánk? — EVANGÉLIKUS LAPUNK pedig olyan felbecsülhetetlen szolgálatot tesz az egyetemes evangélikusságnak, hogy annak fel nem karolása a bűnnel egyenlő. —

Hány olyan evangélikus testvérünk él száz kilométerekre a magyar templomoktól, akiknek egyetlen kapcsolata a magyar evangélikussággal az "Erős Vár"? Hány betegen sinylődő testvérünknek nyújt vigasztalást s ad erőt a további szenvedések elviselésére? Milyen sokat jelent az olyan közösségekben élők számára, ahol bennünket egyáltalán nem ismernek s ennek következtében csak lekicsinyléssel emlegetnek! Mennyire támogatja a lelképásztort a munkájában, ha a vidéken élő hiveivel állandó kapcsolatot akar fenntartani s őket máskülönben csak levél útján tudja felkeresni. Számítalan érv és komoly ok serkent bennünket arra, hogy segítsük és erősítsük a MI LAPUNKAT. Nem lehet ennek a lapnak sorsa közömbös egyetlen igaz hittestvérünk előtt sem s ezért hiszem, hogy csak azok maradnak távol az "Erős Vár"-tól, akik megmérettek, de könnyűek találtattak.

Jertek evangélikus testvéreim álljunk sorba és tegyük meg becsületbeli kötelességünket a MI LAPUNKKAL szemben! Ha az "Erős Vár"-at segítjük, akkor az Egyházunkat segítjük és erősítjük, magunkat pedig felvértezzük arra a nagy harcra, amit minden jó keresztyénnek meg kell harcolnia a bűn ellen.

A mozgó színház az ördög kezében

Az "Erős Vár" részére írta: DR. STIEGLER S. ERNŐ

Ős időktől fogva a színház és szinpad magasztos célt szolgált az emberiség történetében. Az egyik cél: nemes szórakozás, — a másik cél a kultúra fejlesztése, s a harmadik cél pedig a jellem

képzés volt. Színházi vállalkozók, — színművészek, — szindarabírók s a színházi közönség tudatában volt eme nemes célnak és az elmúlt időkben a színművészek és szindarab írók igaz büszkeséggel Tália papjainak nevezték magukat.

A Világ háboru óta azonban úgy mint minden a színház is gyökerestül megváltozott. — A "Moloch" gonosz szelleme, — az anyagi haszonvágy ördöge hatalmába vette a szinpadot s a modern mozgó színházakat. A vállalkozók keresni akartak, — és csakhamar észrevették, hogy a színházal sok, nagyon sok pénzt lehet szerezni. — A régi szép célok a szórakozás és a kultúra és a jellemképzés háttérbe szorultak az új ördögi cél mögött, mely egyedül a pénzszerzésben merült ki. — A mozgó színházak csak olyan képek leadására vállalkoztak, — melyeken pénzt lehetett csinálni. — Az új irányeszmé az lett; — "csak olyan képeket adunk le, melyeket a tömeg kíván", — így születtek meg a mozgó színházak új válfalai: a kriminális kép, az erkölcstelen kép és a rémkép.

A kriminális kép történetét a gangszterek, a betörők, a rablók világából merítette s hajmeresztő módon tárta fel az alvilág minden bűnét, szennyét. Emé darabok legtöbbje valóságos hősoket csinált a gonosztevők vezetőiből. Az ifjú lélek számára az ily képek gyakori megnézése oly hatással volt, mint egy bűnügyi szaktanfolyam. A bűnre hajlandó ifjak mohó hévvel szívták magukba mindazt, amit az ilyen képekben láttak és sokan közülök jó tanítványoknak bizonyultak. — Amerika javító intézetei és börtönei telisteli vannak ilyen ifjúkori gonosztevőkkel, akiknek legnagyobb része őszintén bevallja — sajnos már későn, — hogy a mozgó színházak látogatása és az ily kri-

minális képek befolyása révén tértek a rossz utra. A legtöbb esetben az ilyen képek romboló hatása olyan mély nyomokat hagyott lelkükben, hogy valósággal javíthatatlan bünözőkké lettek, akik pedig helyes nevelés mellett hasznos tagjai lehetnek volna a társadalomnak. — A gyermeki lélek olyan mint a viasz melyen a legkisebb érintés is nyomot hagy. Az a gyermek akit a meggondolatlan szülők az ilyen kriminális képek megnézésére elengednek a mozgó színházba önön maguk segítik elő gyermekeik rossz utra térését. — Vajjon meg figyelik-e a mai kor szülői gyermekeik játékát, — melyet az ily képek inspirálnak? — Nem látják azt, hogy a mai kor gyermeke revolverrel puskával szeret játszani. Hányszor hallják az ily kis apró legénykék szájából a gangszterek támadó kiáltását: "Hands up". — Mindez csak az "ártatlan" kezdet és ez a kezdet is a modern mozgó színház kriminális képeinek a hatása. — A szülő kötelessége már a zsenge korban levő gyermeket a játékában is figyelmeztetni arra, hogy nem szép játék az, amikor a gyermekek játék revolverekkel ijeszttetik egymást. Az első lépés a gonosztett felé az ily gyermeki szív játék szándéka, öldöklő fegyverrel támadni gyermek társára: s ez gonoszra vezető még akkor is, ha csak fából van az a játék puská. —

Amerika népe, bűnös mulasztást követett el a múltban, hogy évtizedeken át megengedte, hogy az ilyen kriminális képeket az ifjuság sőt a gyermekek is megnézhessek. — Török országban és Oroszországban tilos zsengekortu ifjaknak a kriminális képek megnézése.

Mi hisszük és reméljük, hogy a legutóbbi hónapokban az egyházak megmozdulása és tiltakozása üdvös hatással lesz a mozgó színház ipar újjáfélesztésében. Amíg azonban az új reform meglesz, mi keresztény szülők ne várjunk tétlenül, de cselekedjünk azonnal, hogy mentsük meg azt, ami még menthető. — A gyermekét igazán szerető szülő, két dolgot tehet gyermeke védelmében. — Az egyik, s talán a helyesebb: ne engedjük 16 éven aluli gyermekeinket el a mozgó színházba. — A másik pedig amit semmi esetre ne mulasszunk el csak olyan képet engedjünk ifju gyermekeinknek megnézni, melyről biztosan tudjuk, hogy nem káros hatású, vagy melyet mi magunk már láttunk. — Sok esetben a szülők, különösen abban az esetben, amikor a gyermekek már hozzá szoktak az állandó mozgó színház járáshoz, makacs ellentállásra fognak találni gyermekeiknél, ez azonban ne hátráltassa őket nemes tervük kivitelezésében; — inkább durcáskodjon, makacsodjon egy darabig a gyermek, mint később sirjon szülő és gyermek együtt az elkövetett bűn következményei felett. —

A mozgó színházak másik káros fajtája: az erkölcstelen kép, — a szerelmi kép. — Az elmúlt évek számtalan ilyen erkölcs rontó szerelmi képei szégyen foltja az amerikai kulturának. A szemérmetlen meztelenség, a fajtalan csókolódzás és ölekezés, a szemérem sértő pozíciók, helyzetek és párbeszéddek valósággal mézzel fedett méregpirulákként hatottak az ifju generációra az elmúlt évtizedben. Kiölték az ifjúságból a szemérem érzését, — korán, tul korán ébresztették fel lelkükben a káros nemi ösztönöket. Amig nem is olyan régen a csók a szerető ifjak szerelmének volt pecsétje, — mely azt jelentette, hogy a csók egy leendő boldog frigyét biztosít, addig az ily ördögi szerelmi mozi képek hatása révén a csók a mai ifjúságnál már hova tovább semmit sem jelent. A csókolódzás a mai ifjak között olyan ma, mint egykoron a kézfogás volt. — Az ily szemérem sértő képek ugyancsak káros hatása házasság zentélyének aláaknázása. Ugy válnak el a mai kor házastársai egymástól, mint azok akik ruhát cserélnek. — Ki erre, ki arra. — A szerelmi barátságok, anélkül hogy akik szeretkeznek mégcsak gondolnának is a házasságra szintén az ilyen képek átkos hatása. Azokon a fiukon és leányokon, akik az ilyen képek élvezetében merülnek el, élvezet hajhását, könnyelmű szeretkezés, szülők iránti tiszteletlenség s engedetlenség, — fényezés — módon feletti ruházkodás, könnyelmű élet tünetei észlelhetők, melyek őket az elkárkozás, a boldogtalanság s az önönmagukkal való meghasonlás örvényébe hajtják. Hogyan egyeztethetők össze az ily erkölcstelen szerelmi képek a Krisztusi erkölccsel, hogyan élvezhetnek emberek akik vasárnap a templomba járnak s ott az Isten ígését hallgatják — ilyen a tiszta erkölcsöt lábbal tiporó színi előadásokat? Nem szolgálhat az ember egyszerre két urnak, nem szolgálhatjuk az Istent és az ördögöt egyszerre. Aki az ily előadásokban gyönyörködik haszontalan annak az Isten tisztelete, aki pedig szereti az Isten ígését, nem szeretheti az ilyen bűnös mutatványokat. A modern mozgó színház harmadik káros válfala: a rémkép. Az ilyen képek egyedüli célja: felcsigázni az ember idegzetét és a rémesnél rémesebb fordulatokkal állandó izgalomban tartani a néző közönséget. Az ilyen képeknek végtelenül káros hatása van az emberi idegzetre. Szomorú azonban az, hogy Amerikában, a szabadság hazájában még a gyermekeknek is megengedik az ilyen hajmeresztő képek nézését. A szülők pedig, akik minden bajtól és veszedelemtől óvják gyermekeiket minden meg gondolás nélkül engedik el zsenge gyermekeiket az ilyen rémes szindarabok előadására. Ez az egyik oka annak, hogy a mai ifju generáció olyan ideges és hogy már az ifjúság körében is oly nagy számmal vannak idegroncok.

Mindezeket megértve és méltányolva, itt van az ideje, — hogy mindazok akik hívek maradtak a Krisztus evangéliumához s akik hisznek a vallás és keresztény erkölcs igazságaiban felemeljék tiltakozó szavukat a mai mozgó színház erkölcs romboló munkája ellen és tegyenek meg mindent az ő erejük szerint, hogy ez a szégyenteljes állapot megváltozzon a mozgó színház iparban, hogy ott az ördög modern "molocho"-ját kiszorítsa a szép, a nemes, az erkölcs és az Isten szava. —

St. John's, Alberta Beach-i ev. templom

ooo

A zörgetőknek megnyittatik

SZERETETT LELKÉSZ-ASSZONY TESTVÉREIM
ITT AMERIKÁBAN!

Régi vágy szólal meg bennem, hozzátok szólan, beszélni, külön-külön és együttesen, hogy valami formája, kifejeződése legyen életünk sok töprengésének, felelet nélkül maradt kérdéseinknek életünk itteni értelmé felett. E küzdelmes, közös sorban szeretnénk hallani végre egymás néma üzenetét mely ide-oda szálldos lelkeink között láthatatlan erő hullámokon ismeretlenül is a rokonszenv és együttérzés hurjain.

Csak mi érthetjük meg egymást s csak a mi itteni népünk értheti meg hazuról hozott kincseinknek azt a széttöredését, elszíntelenedését és sorvadását az itteni világ rideg, kezdetleges, még kiforratlan elrendeződésének szellemében. Mert védtelenül hanyódnunk, ütődünk és küzdünk sok reánk szakadt megoldásokon próbálkozva, hogy megmaradjon lelkünk és testünk ebben az ellentétes szolgálatban tulterhelten, megzavartan s olykor sutba dobva.

Mert szent célokra elhívott és mégis szerény szolgáló leányai vagytok itt az Ur gazdag templomában, kik nem ülhetek az isteni tisztelet diszhelyein, nem az oltárok mellett zavartalan áhitatban, hogy onnan töltsetek meg szívetek kenyhét, nem, mert nincs ünneplő ruhátok és az áhitat óráiban is tiétek a templom láthatatlan, de lenyűgöző hétköznapi rabotja s kötevények mögé rejtett kérges kezekkel sóvárogtok be elhagyott világokat fényességébe . . .

Igen szeretném azért megkérni a Jóistent, hogy gyűjtse össze ezt a kis csoportot az Ő szent kezében s

ha Ő azt a mi emberi elgondolásunk szerint tenné meg, bizony kusza kis havasi gyopár bokrétácskára mosolyognának szemei, igen el is fáradna a hideg, zord sziklák között jártában, messzeségekben, hová az élet felülste a virágokat, hogy elfeledjék virágoituknak színét, illatát, s pompáját, — az élet melegének hiányában.

Fájó érzés, hogy szolgáló leányai vagytok az Ur templomának ti, kapcsai, fordítói, lámpásai az itteni két ellentétes világ szíve szavának, a találkozások igazi vendéglátói itt és meghívottai amott . . . félénkek és szerények követ és hírnök művoltotokban. Nem hívságos szerep a tiétek, hanem értékes és felelőségteljes. Hiszen tudjuk, hogy a követ nem egyéniség, nem önmagáért van hanem elvész abban a fogalomban, amelyben benne foglaltatik az ő általa képviselt csoportnak az eszméje, üzenete, érvényesülni akarása. Azért a legrégebb és legegyszerűbb néptörzsnek is gazdagon megrakva s fényes keretek között igyekeztek követeket küldeni idegen országba, hogy jelképesen is kifejezzék igényüket más népnek tiszteletére, becslésére s egyenjogúságuk elismerésére.

Pedig ti egy királyi csoportnak, a legszentebbnek, legméltóbbnak, az elpusztíthatatlan isteni erejűnek, a teremtők, táplálók és megtartók seregének, a vallásos anyai szívek küldöttéi vagytok . . . volnátok . . . a Jézus Krisztus szellemében. S ha felöltitek hazuról jött puritán, tiszta erkölcsű asszonyaink szíve jóságának, minden ragyogó selyemnél értékesebb hófehér len és meleg gyapju ruháját, ha megrakodtok könnyeik, csalódásaik fűz gyöngyeivel, gyémántjaival, hogy elmenvén színről-színre megmutassátok vendéglátóitoknak, úgy csodálkozó meglepetéssel látnák meg azt, amit ők nagy falakkal önzően elzártak szemek elől.

Jól esik lelkennek innen megkérdezni egyszer végre, hogy vajjon nem volna-e késő ezt a kérdést kihámozni, tudatára ébreszteni, erőnket összeadni, kéz-kézben egymást bátorítva oda állani a betöltetlen helyekre, mely reátok vár? Ott egy szív fegyverének nagyobb ható ereje van, mint évek hasztalan verejtékező munkájának itt a homályban s úgy szolgálhattok, ahogyan hivatta vagytok szívnek, léleknek s szónak hatalmával, nem pedig gyöngye fizikai erőtökkel.

Ne fogyjon el a véka alá rejtett gyertya, ne fogyjon el egészen, ne legyen ez a pár szó áldozati ének és ha belőlem erőtlenségem tudatában visszamaradvány hattyudalként száll is e pár sor felétek, a visszhang legyen itt még soha nem hallott pacsirtaszó, mely frissen, bizakodóan, fölcsapódva a magasságba, messze hangzóan dicsőíti Istent, akár jégverte, akár gazdag buszatáblák fölött s az Ur mindenkor megérti az ő énekét.

Bethlehem, Pa., 1934. szeptember.

Testvéri szeretettel
ORMAY JÁNOSNÉ.

Az "Erős Vár" visszhangja

Messze szülőházánkból levelet hozott a posta szerkesztőségünk címére. A levelet Nt. Zimmerman Rezső lelkész-tanár, akroni egyházunknak volt lelkésze küldte. Közérdekű és értékes tartalma méltó arra, hogy minél többen olvassák, azért a levelet, minden további magyarázat nélkül itt közöljük:

ZIMMERMAN REZSŐ
Nándor utca 18
Nyiregyháza

1934 augusztus 1.

AZ ERŐS VÁR SZERKESZTŐSÉGÉNEK BETHLEHEM, PA.

KEDVES BARÁTAIM;

Néhány héttel ezelőtt kedves meglepetésként vettem lapotok egy példányát, amiért ezennel hálás hálás köszönetemet küldöm.

Tudom a ti dolgozatokat. Ismerem azt a munkamezőt, amelyen nektek nagy hittel és fokozott erővel kell dolgoznotok annak az eszménynek szolgálatában amelyért veletek együtt én is több mint tiz esztendeig dolgoztam: az evangélikus magyar misszió a magyar szolgálatában.

Egy önfelelt egyház elhanyagolt munkatere ez. S épen ezért a misszionáriusnak magának kell nemcsak a munkamezőt megművelnie, hanem neki magának kell a munkának erkölcsi hitelt szereznie és neki magának kell valahonnan a lét feltételeit is előteremtenie. Ez a hármastevékenység ugyancsak megpróbálja az embert és ember legyen a talpán, aki itt állja a sarat. Én hét évet töltöttem Akronban ebben a szolgálatban és meg tudom érteni és méltányolni minden lépésnek az értékét, amelyet előre tesztetek. Örömmel látom, hogy tényleg, minden téren haladtok, amihez csak szerencsét kívánok néktek.

Vallom, amíg élek, hogy a magyar evangélikus misszióra Amerikában szükség van: szükség van rá a magyarországi evangélikus egyháznak. Mert azt tartom ma is, amivel tizenkét évvel ezelőtt kimentem Amerikába. Ezt a gondolatot talán így fogalmazhatnám meg:

A magyarságnak a mai Magyarországon kívül másutt is kell művelődési területének lennie. Mindenütt, ahol magyarság van, meg kell próbálni, lehet-e ott a magyarság művelését elkezdni és folytatni. Vagyis meg kell próbálni mindenütt azt, hogy a magyarság a művelt nemzetekkel fel tudja venni a versenyt, mint magyarság.

Ehhez a célhoz több út vezet, ezeknek az utaknak egyike az egyház. Az egyház nagyon alkalmas a nemzeti erőkbentartására. Ezért minden egyház köteles külföldön ebben a munkában résztvenni. Amelyik egyház nem érzi a felelősséget, az önmagáról a lehető legrosszabb bizonyítványt állítja ki. Világosabban mondva: amelyik egyház nem érzi, hogy kötelességei vannak a nemzeti misszió terén, az azt

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

Az Amerikai "Ágostai Hitvallású Evangélikus" (Lutheránus) Egyházegyetemet alkotó Synodusokba (Kerületek) Tartozó

"ÁGOSTAI HITVALLÁSÚ EVANGÉLIKUS" (LUTHERÁNUS) GYÜLEKEZETEK -

ALKOTMÁNYA ÉS ALAPSZABÁLYAI

Az Amerikai Ág. Hitv. Evangélikus (Lutheránus) Egyetemes Egyház (United Lutheran Church of America) Végrehajtó Bizottsága által jóváhagyva és ajánlva.

Felülvizsgálatott: 1928 évben.

Alkotmány és Alapszabályok az Egyesült Ág. Hitv. Evangélikus Egyházegyetembe (United Lutheran Church of America) tartozó egyházak számára.

BEVEZETÉS

Az Atyának, Fiunak és Szentlélek nevében, Amen.

Mi, a Krisztus Anyaszentegyházának tagjai, azon belső egységet kívánván kifejezni, mely bennünket hitünk vallásában, védelmében s fentartásában összetart s erőnket a mi Urunk Jézus Krisztus országáért egyesítve, a következő Alkotmányt fogadjuk el:

ALKOTMÁNY

I. CIKK.

CIM ÉS BEJEGYZÉS

1. Ezen egyháznak neve és címe.....
(Az egyház neve)
Ág. Hitv. Ev. Egyház.....-ban
(Város)
2. Egyházunk törvényesen bejegyzett egyház.
3. Az egyesület (Egyház) igazgató tanácsát az Egyháztanács alkotja.

II. CIKK.

HITVALLÁS.

1. Egyházunk az Ó- és Újtestámentum könyveit, mint Isten kijelentett Igéjét s a hitnek és gyakorlati életnek egyedüli és csálhatatlan szabályát és zsinormértékét, amely szerint minden tan és tanító bírálendő, — elfogadja és megtartja.

2. Egyházunk a három egyetemes hitvallást, és pedig az Apostolit, a Niceait és az Athanáziusit elfogadja, hiszi hogy azok a Szentírásból vett fontos tanubizonyosságok s amely tévelygést ezek kárhoztatnak, azokat egyházunk is elveti.

3. Egyházunk elfogadja és megtartja a változatlan Ágostai Hitvallás téteteleit, mint az Evangélikus Egyház hitének és tanításának Isten Igéjén alapított helyes kifejezését.

4. Egyházunk elismeri az Ágostai Hitvallás Védelmét, a Smalkaldeni cikket, Luther Nagy-

és Kiskátéját, a "Formula Concordiae"-t, mint az egyedüli és tiszta hitnek a Szentírással való egyezését.

Ezen alap tantételekhez kell alkalmazkodnia az Egyháznak, iskolának s a családnak.

III. CIKK.

SYNODUSI (Kerületi) KAPCSOLATOK.

1. Egyházunk lelkészével együtt a Synodushoz köteles tartozni, addig ameddig a nevezett Synodus az Amerikai Egyetemes Evangélikus Egyház (United Lutheran Church of America) alap tantételeit betartja.

2. Egyházunk soha nem egyesül semmiféle más synodussal, melynek alap tantételei meg nem egyeznek az Amerikai Egyetemes Evangélikus Egyház alap-tantételeivel.

3. Egyházunk kötelességének ismeri el, hogy a Synodust tőle telhető legjobb képességével Isten országának terjesztésében segítse. Azon esetben, ha az egyház akár széjjeloszlás, akár az egyházi élet megszűnése folytán megszűnne, annak teljes vagyona a fentnevezett Synodus tulajdonába megy át.

4. Egyházunk lelkészével együtt a Synodusnak tagja s a meghatározott időben annak gyűlésein résztvenni köteles.

(Folytatása következik)

AZ AMERIKAI EVANGÉLIKUS MAGYAR SAJTÓ JELENTŐSÉGE

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

mondja ki önmagáról, hogy nincs hivatása a nemzeti életben. Amelyik egyháznak pedig nincs hivatása a nemzeti életben, annak nincs többé egyáltalában hivatása: az ki-mondotta önmaga felett a halálos ítéletet.

Ugyanerre a konkluzióra vezet maga az egyház tanítása is: "Eredjete el és tanitsatok minden népeket!" Amelyik egyház nem megyen el és nem tanít minden népeket és első sorban a maga népeit, az a keresztyénségnek legelső és alapvető utasítását veti el magától; azt nem teljesíti, amire alakult. Ennélfogva nincs létjogosultsága. S mi lehet az ilyen egyháznak a vége? "Kivetlek az én számból," — mondja nekik Urunk.

Ez a meggyőződés volt az, mely engem, mint magyar evangélikust az amerikai munkatérre vetett. Megváltam tőle, mert már nem voltam elég fiatal ahhoz, hogy tovább folytassam abban a rettenetes elhagyatottságban azt a küzdelmet, amelyet felvettem. Örömmel látom azonban, hogy ti sikerrel folytatjátok, amihez én nektek ezennel szerencsét kívánok.

Kísérje Isten áldása nehéz munkátokat! — Isten Veletek!

Szerető barátotok

ZIMMERMAN REZSŐ.

—000—

Legyen munkatársunk minden evangélikus s terjessze az ERŐS VÁR-at.

A Lutheránizmus világhelyzete

(Folytatás és vége.)

3. OROSZORSZÁG ÉS UKRAINA.

A mai Oroszországban, tekintettel nagy kiterjedésére, sokféle helyzettel találkozunk. Egy azonban biztos s ez az, hogy az ottani keresztény egyházak kétségbeejtő harcot vívnak fennmaradásukért a hatalmas levő istentelenséggel és Antikrisztussal. A mi evangélikus egyházunk is, melynek a legutolsó becslések szerint is legalább egymillió tagja van Oroszországban, csak a legnagyobb erőfeszítéssel tartja fenn életét. Lelkészeit meggyilkolta, kiűldözte, bebörtönözte Lenin és Sztalin istentelen kommunista rendszere. S ha az Evangélikus Világzövetség nem tartaná fenn nagy áldozatokkal a Leningrádi lelkész képző intézetet, akkor ottani ev. testvéreink, mint a pásztornélküli nyáj elpusztulnának. Amíg tehát oroszországi testvéreink a modern Nérók istentelen, pogány országában készek a Krisztus szent ügyéért vértanu halált halni, addig nekünk, akik még szabadon hirdethetjük az Igét, nem szabad őket cserben hagynunk, mert Isten ítélőszéke előtt felelünk mulasztásunkért. Modern hithősök ők, akik a felszabadult gonosz börtöneiben is magasra emelik a keresztet.

Amilyen mértékben gyengül Oroszországban, olyan hatalmas erővel tör előre a Krisztus evangéliumának szent ügye s világossága Ukrainában. Itt egy új evangélikus egyház van kialakulóban, mert az Igazságra éhes és szomjas lelkek tömegesen sorakoznak a Szeretet zászlaja alá. Amennyiben egyházunk népegyház s az Igét a nép nyelvén hirdeti, idő és pénz kérdése, hogy megfelelő képzettségű lelkészek és tanítók vezessék ez ébredő mozgalmat. Amint Finnországban, Svédországban, Sweizban, Canadában, Délafrikában s már itt nálunk az Egyesült Államokban is az ÉLŐ KISZTUS szelleme újjá szüli a lelkeket s az eddig névleges keresztények életükkel is hitvallókká válnak, úgy ébred az ukrainai, sok évszázadig alvó szláv lélek is új reggelre. A Krisztus husvét reggelére. Isten a kövekből is teremt fiaikat Ábrahámnak. Legyen az erdő bármilyen sötét, csak el ne ereszkük egymás kezét. Imádkozzunk értük s magunkért, hogy a pünkösdi lélek erejével hűek lehessünk, hogy elnyerjük az Élet koronáját.

4. A GOSZNER MISSZIÓ INDIÁBAN.

Goszner Misszió elnevezés alatt ismeretes az Indiában levő ág. hitv. evangélikus egyház. Németországi alapítás s német pénzzel és hitbuz-

gó misszionáriusok igehirdetésével kezdődött a távol keleten. A háboru szerencsétlen elvesztésével a 120 ezer lelket számláló indiai lutheránizmus nehéz helyzetbe került, mert elesett a német segítségétől. Németország is koldusbotra jutott. Amerikai evangélikus egyházunk sietett azután segítségére, mert az indus nép nagyon szegény s nem bírta önerejéből egyházának több intézményét misszionáriusait stb. fizetni. Azonban a valamikor kielégítő segítség is elmaradt az amerikaiában beállott depresszió következtében. A szükség szava eljutott Indiából a világ minden sarkáig s a testvér egyházak sietnek segítségére. Nagy missziója van ezen nehéz helyzetben helő egyházunknak. Az Evangélikus Világzövetség 75 ezer dollárt szándékszik küldeni a közel jövőben inségben levő testvéreinknek. Ezen segítség megoszlik Oroszország, Ukraina és India evangélikusai között. A National Lutheran Council of America 25 ezer dollárral járul hozzá ezen összeg előteremtéséhez, hogy a nemes ügyet segítse s hogy megtartsa a parancsolatot: "Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtésnek..."

* * *

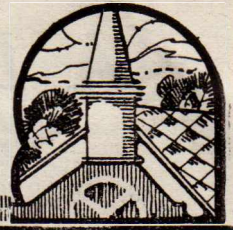
Látod-e evangélikus testvérem, aki még ha gondok között is, de szabadon s hited szerint imádhatsz Istenedet s járhatasz az Isten házába, milyen nehéz helyzetben élnek más testvéreid s milyen nehéz keresztet visznek? Azért szeresd és becsüld egyházadat nagyon. S ha egy elvételyedett testvéred, aki az istentelenség és hittagadás bűnébe esett, téged is el akar csábítani, hogy lelkedet a gonosznak adja, menekülj előle, menekülj a Krisztushoz, aki neked legjobb barátod, lelked Megtartója. Ha a gyülekezetet sértő s csufolódást hirdető istentelének lelket mérgező ujságja esetleg a házad asztalára került, égesd azt el, távolítsd el hajlékodból és vedd inkább kezébe a Szent Bibliát, amely által megtalálod lelked üdvösségét a Krisztus békességében. Add neki oda életedet s ne légy hitetlen, hanem higgy. Higgy Istenben, a téged szerető Mennyei Atyában s az Ő egyszülött Fiában a Jézus Krisztusban. Ezt tanítja evangélikus egyházad. Légy hozzá hű mindhalálig. o. j.

—000—

Az ERŐS VÁR az amerikai magyar evangélikusok egyetlen lapja, azért pártolja minden evangélikus s küldje be előfizetését s terjessze a lapot.

EGYHÁZI ÉLET

CLEVELAND, OHIO.

Lelkész: NT. RUZSA LÁSZLÓ

Gondnok: Péntek Pál, Jegyző: Bors Károly, Pénztáros: Donó Márton, Pénztári titkár: Hornyák Mihály, Egyházi: Szőke Sándor. Presbiterek: Babinyecz Mihály, Babinyecz Pál, Bendes József, Csuty József, Dombi László, Donó János, Faska Mihály, Király Béla, Loska Márton, Nyári Márton, Országh Antal, Szedenszky János, Trenka László, Trenka György, Szloboda István, Tóth Sándor, Tamáskovics Mihály, Varga József, Varga István, Paulovics Károly.

LELKÉSZÜNK BETEGSÉGE. — Egyházunk lelkésze május hó 28-ika óta gyengélkedik s orvosa tanácsára tartózkodnia kell minden megerőltető munkától. Hat hétig nem volt istentisztelet. Az egyház előjárósága végre tanácsot kért a püspök úrtól s a helyzet most az, hogy ideiglenesen Nt. Dianiska Albert a "Sion" tót egyházkerületnek misziós lelkésze végzi az istentiszteleteket s az egyházban előforduló lelkészi teendőket. — **NYÁRI MAGYAR ISKOLÁNK.** — Az idei nyári magyar iskola vezetője és tanítója Faska Pál ifju testvérünk volt, aki a gyermekek tanítását nagy szorgalommal és igyekezettel végezte. Augusztus hó 19-én volt a gyermekek vizsgája, amelyen az egyház előjárósága is jelen volt s meghallgatta a gyermekek értelmes feleleteit. Vizsga után a gyermekeket Evangélikus Női Oltagyletünk vendégelte meg a mult esztendő szokásaihoz híven, s igen nagy örömet okozot nőtestvéreink jószívűsége a gyermekeknek. — **SIKERÜLT PIKNIK.** — Julius hó elsején megtartott egyházi piknikünk igen jól sikerült ugyerkölcsileg, mint anyagilag. Az egyháztagok minden tőlük telhetőt megtettek, hogy az eredmény el ne maradjon. A tiszta haszon jóval túlhaladta a száz dollárt. Fogadják a munkálkodók és az adakozók az egyház hálás köszönetét. — **SORSOLÁS.** — Id Trenka Györgyné nőtestvérünk egy szép kézi munkát ajándékozott az egyháznak, melyet maga ki is sorsolt. E nemes munka \$27.00-t jövedelmezett az egyház pénztára javára. Az összeg a templomi roletták megújítására fordított. Fogadja nemes szívű nőtestvérünk e sorok utján is az egyház hálás köszönetét. — **BETEGSEGÉLY KIUTALÁS.** — A Luther Márton Betegsegélyző Egylet a beteg lelkész részére \$60.00 segélyt fizetett ki segély képen. **AZ OLTÁR EGYLET AJÁNDÉKA.** — Az Evangélikus Női Oltár Egylet augusztus hó 19-én tartott gyűlésén nemes gondolkodásának és áldozatkészségének szép tanujelét adta, amidőn a templomi megromlott orgona javítási költségeire \$100.00-t adományozott. Méltó elismerés és köszönet illeti a nőtestvéreket ezen nemes cselekedetért. Isten áldása legyen további munkálkodásukon. — **KONFIRMÁCIÓ.** — Szeptember hó 2-án volt konfirmándus gyermekeinknek a vizsgája, midőn először járultak az Ur asztalához s megújították egyházunk iránti fogadalmukat, hogy halálukig hűek maradnak evangélikus egyházukhoz. A konfirmáció után nagy szeretet vendégség volt a tanító lelkész és a gyermekek tiszteletére, amelyen nagy számban vettek részt a hittestvérek. Ezen szeretet vendégséget az egyház Női Oltagylet derék tagjai rendezték s igazán finom ebédet szolgáltak fel. Isten áldása legyen az ifju új egyháztago-

kon. — **RENDKIVÜLI GYÜLÉS.** — Szeptember hó 9-én, vasárnap, egyházunk rendkívüli közgyűlést tart, amelyen igen fontos tárgyak kerülnek megbeszélésre. Tekintettel a rendkívüli közgyűlés fontosságára, kéretnek az összes egyháztagok, hogy a gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. A rendkívüli közgyűlés a délelőtti istentisztelet után lesz. — **VENDÉGLELKÉSZ.** — Augusztus hó 12-én, a vasárnapi istentiszteleten Nt. Ormay János, a bethlehemi, palmertoni és allentowni gyülekezetek lelképásztora tartotta a szent beszédet az imádkozásról. Rev. Ormay, aki az Erős Vár evangélikus havi lapunk felelős szerkesztője, a lap érdekében fejtett ki propagandát városunkban. Ezen áldozatkész munkájában kalauzolták Péntek Pál egyházigondnok, Hornyák Mihály pénztári titkár, Szőke Sándor egyházi s Babinszky Ernő, aki automobiljával volt szives segíteni Fogadják ezen szivességükért az Erős Vár köszönetét. —

WINDSOR, ONT.

Lelkész: NT. PAPP JÁNOS LÁSZLÓ

Gondnok: Lancsa János, Jegyző: Segyó Sándor, Pénztáros: Pavlányi János, Ellenőr: Pohánka István, Orgonista: Nt. Papp János Lászlóné, Presbiterek: Szálveszter Gyula, Andók István, Lehotszky István, Varga Sámuel.

VIZSGAÜNNEPÉLY. — Augusztus 19-én tartotta a nyári magyar iskola évről ünnepélyét. 20 gyermek látogatta a nyári iskolát. 3 gyermek részesült konfirmációi oktatásban, kik szeptember 9-én lesznek megkonfirmálva a délelőtti istentisztelet keretében. A vizsgaünnepély istentisztelettel kezdődött, melynek keretében a lelkész a magyar gyermeknevelés fontosságáról beszélt s intette a szülőket, hogy gyermekeiket csak akkor vallhatják igazában a magukénak, ha a gyermek lelki nevelésére is komoly gondot fordítanak. Ezidén Varga Gyuszi, Pavlányi Bözsi és Jancsi, Soltész Zoli, Daróczy Ella és Pohánka Annuska kaptak jutalomkönyveket. — A vizsga végén Rossner Jenő testvérünk fagyalttal vendégelte meg a gyermekeket az iskolában.

KONFIRMÁCIÓ. Szeptember 9-én délelőtt 11 órakor a következő konfirmándusok kerülnek konfirmálásra: Varga Béla, Kankula Andor és Puhánka Juliska. A konfirmáció alkalmával hálaadó istentiszteletet tartunk és a felnőtt testvéreinknek is osztunk urvacsorát.

SZOMBATI ISKOLA. Szeptember 1-én, szombaton reggel 9 órakor ujra kezdetét veszi a szombati magyar iskola és tartani fog egész télen keresztül. Ebben az évben két részre osztjuk az iskolát; mégpedig reggel 9 órakor a haladók és megkonfirmált gyermekek részére tartunk iskolát, míg ugyancsak minden szombaton délután 2 órakor a kezdők és konfirmándusok részére külön iskolát tartunk fenn. Az iskola díjmentes és a tanítást a lelkész végzi. Ez alkalmával ujra kérjük a szülőket, hogy ne vonják ki a gyermekeiket a szombati iskolából; még akkor sem, ha már megvannak konfirmálva. Gyermekeinknek állandóan szükségük van a vallásos nevelésre. A délután tartandó iskolába már 3 éves kortól kezdve minden gyermeket vallásfelekezetre való tekintet nélkül elfogadunk.

BETHLEHEM, PA.

Lelkész: NT. ORMAY JÁNOS

Gondnok: Horváth István, Jegyző: Svanda János, Pénztáros: Sánca József, Ellenőrök: Joó Sándor és Sráj János, Presbiterek: Balázs János, Balázs József, Szalay György, Süle Lajos, Habakusz István, Kovács Péter, Hegedüs Lajos. Istentisztelet minden vasárnap délelőtt fél 11 órakor.

A Bethlesemi "Sion" Magyar Ev. Templom

VENDÉGLELKÉSZ. — Augusztus hó 12-én, vasárnap, az istentiszteleten Rev. Dr. Stiegler S. Ernő bethlesemi vend lelkész prédikált nagyszámú gyülekezet előtt. Szives szolgálataért fogadja ezton egyházunk hálás köszönetét. — **SIRKÓ AVATÁS.** — Julius 29-én avattuk fel a nemrégien elhunyt fiatal hittestvérünk, Smauzer János sirkóvét s a Smauzer család temetkező helyét a hellertowni temetőben. A sirkó és a temetőhely avatás d. u. 3 órakor kezdődött s igen meghatározó és áhitatos szertartás keretében ment végbe nagyszámú evangélikus testvér jelenlétében. Az egész Smauzer család együtt volt ezen a családi sirkó avató ünnepen. Isten változhatatlan akaratán megnyugodva szállt ég felé énekünk és buzdó imádságunk az elhunyt s magunk lelki üdvéért. — Ez alkalommal imádkoztunk a Szedlák, Mészáros, László, Hecskó, Csulik, Tamásik, s Kiss családok halottaik sirjánál is, vigasztalást ét hitet kérve az Istentől. — **JÓL SIKERÜLT A CSIKVÁNDI BUCSU.** — Augusztus hó 19-én, a mult vasárnap tartották meg egyházunk Csikvánd községből származó tagjai a hagyományos "Csikvándi Bucusu"-t. A gondos és tervszerű előmunkálatokat méltó jutalom koronázta. Nemcsak a csikvándiak s egyházunk tagjai jelentek meg szép számban a bucsun, de nagyon sok bethlesemi és környéki magyar testvérünk volt vendégünk, sőt még New Brunswickon és New Yorkban lakó csikvándiak is eljöttek, hogy bucsunkon részt vegyenek. Nem lehet azt szavakkal eléggé hangsúlyozni, hogy mennyit fáradtak ugy a férfi, mint a nőtestvérek a Csikvándi Bucusu napján, csakhogy szeretett egyházunknak ezzel is becsületet szerezzenek és hasznot hajtsanak. Szeretnénk e helyen is mindenkit külön-külön érdeme szerint megdicsérni, de arra hely sincs, de még

a munkálkodó csikvándi testvéreknek is az a kívánsága, hogy neveket mellőzünk ezen a helyen. Fogadják tehát ezton is mindenki, aki a siker érdekében bármit is tett, az egyház előjáróságának hálás köszönetét. Az összes bevétel volt \$522.66. Kiadás volt \$234.38. Tiszta maradvány \$288.28. amely összeg kamattörlesztésre fordittatik. — **A VERHOVAY EGYLET JUTALMAI.** — A Verhovay Egylet kitiűzött jutalomdíjait nyári magyar iskoláinkban a jövő vasárnap istentisztelet után osztjuk ki a nyerteseknek. Bethlehembben az első díjat, \$2.50-et Sánca Etelka kapta meg. A második díj egy szép emlékkönyv, Hun és Magyar Mondák, melyet Farkas Margitka kap jutalmul szorgalma és jó előmenetelért. Miller Heightson az első díjat Mayer Mariska, a második díjat Loncsár Annuska kapta. E sorok utján is hálás köszönetet mondunk a Verhovay Segély Egylet központi igazgatóságának ezen szép és jóra ösztönző jutalmáért. Az egyház két egy-egy dolláros jutalomdíját Bosák Lajos és Bosák Giella kapták. — **SZEPTEMBER 16-AN LESZ A CSIKVÁNDI BUCSU.** — Egyházunk tekintélyes hányadát a Komárom megyei Oroszlány községből származók alkotják, akik szintén nagy tisztelői az őzazai hagyományoknak s azokat itt Amerikában is megtartják. Ilyen hagyomány az u. n. "Oroszlányi Bucusu", melyet a mult években is megtartottunk s ebben az évben is megtartjuk szeptember hó 16-án vasárnap. A bucsura már most megkezdődtek az előkészületek s hisszük, hogy az idei bucsu semmiképen sem marad mögötte a mult évben rendezett bucsunak, hanem azon igyekszünk, hogy még jobban sikerüljön. Már most felhívjuk ugy egyházunk tagjait, valamint a helybeli magyarság figyelmét ezen fontos eseményre. — **KERESZTÉLÉS.** — Augusztus hó 5-én részesült a keresztségében Pálinkás János és neje sz. Császár Teréz kisfiacskája. Keresztszülők Bodnár Mihály és Hegedüs Jolán voltak. Isten lelke vezérelje a megkeresztelt gyermeket. — **ELJEGYZÉSEK.** — Németh Dénes, Németh Kálmán és neje sz. Wilfinger Franciska fia eljegyezte magának hitestársul Nagy Juliskát, Nagy Dávid és neje sz. Szalay Lidia egyetlen leányát. — Augusztus hó elsején Unger Vendel eljegyezte örök hitestársul Kardos Helent, egyházunk vasárnapi iskolájának tanítónőjét és templomunk organistanőjét. Isten áldása legyen az ifju párok frigykötésén.

PITTSBURGH, PA.

Lelkész: NT. LEFFLER M. ANDOR.

Gondnok: Kardos József, Algondnok: Molnár András, Jegyző: Nagy Béla, Péztáros: Molnár József, Ellenőr: Nemes Pál, Organista: Molnár Gizella, Statisztikus: Molnár László, Háznagy: Orbán István.

SZUPERINTENDENSI LÁTOGATÁS. — Mult vasárnap július hó 29-én tette meg a Pittsburgh Zsinat szuperintendense Dr. J. J. Myers, szokásos évi látogatását egyházunknál. Dr. Myers részt vett az istentiszteleten és beszédében a Pittsburghi evangélikus magyar egyház fontos hivatásáról szólott. Dr. Myers az istentisztelet után a lelkésznek volt vendége. — **FÉNYES ESKÜVŐNEK** volt színhelye egyházunk temploma, mult szombaton, aug. 3-én, mikor is Molnár Lajos és nejének két fia, László és Rudolf, vezették oltárhoz menyasszonyaikat, Molnár László Euksa Zsuzsannát és Molnár Rudolf Kozma Margitkát. — Molnár László első vőfélye Kovács Béla tengerész hadapród volt, Molnár Rudolf vőfélye Tóth Béla, a Hazelwoodi Ifjusági Egylet elnöke volt. Buksa Zsuzsannát édes apja, Kozma Margitkát pedig sógora, Jantek Ferenc vezette az oltárhoz. Az egyházi szertartás után fényes lakodalmi vacsora volt a két vőfély szülei házánál. Isten gazdag áldása legyen az ifju pá-

rokkal. — **KERESZTELŐ.** — múlt vasárnap aug. 5-én részelt a keresztség szentségében Molnár Zoltán és neje újszülött fiacskája, aki a szent keresztségben Zoltán, Albert nevet nyerte. Keresztzülők voltak Kovács Bertalan és Kovács Terézia, mindketten detroiti lakosok. Az Isten szent lelke töltsé be gazdagon az újszülött lelkét. — **EGYHÁZ-KÖZSÉGI KÖZGYÜLÉS.** — Aug. hó 5-én félévi közgyűlést tartott az egyház, mely az Oltár Egylet kérelmezésére engedélyt adott az Oltáregyletnek egy, október utolsó hetében tartandó Bazárra. A közgyűlés ugyancsak jóváhagyta a tanács azon kérelmet, hogy azon hittestvérek, akik a börtérendszer szerint megajánlásokat tettek, a tanács tagjai által személyesen keressenek a felmerült hátralékok befizetésére. — **NYÁRI ISKOLAI VIZSGA.** — Augusztus hó 5-én este a vizsgán megjelent kisszámú közönségtől eltekintve, gyermekeink évről-évre a legnagyobb siker jegyében folyt le. A beiratkozott 54 gyermek közül rendszeres és kielégítő munkát végzett 45 gyermek, akinek szorgalmát egy szép emléklappal jutalmaztuk. Egyszer sem mulasztott az iskolából 14 gyermek, akik azért külön kitüntetésben részesültek. A vizsga rövid istentisztelettel vette kezdetét, melyen a gyermekek egy szép karéneket adtak elő. Ezt követte a nyilvános vizsga, mely után a South Side-i gyermekek előadtak a Piroska és a Farkas című gyermek-szindarabot, a duquesnei iskola növendékei "Itt a tavasz, itt van itt!" nevű jelenetet, a hazelwoodi iskola növendékei a "Magyar Akarat" című szavaló kórust és a North Side-i növendékek Tiúndérország című mese-jelenetet. A vizsga után a gyermekek megvendégeltettek. — **ADOMÁNYOK.** — Isten dicsőségére adományoztak: Molnár László és neje, valamint Molnár Rudolf és neje 8.00 dollárt. Kovács Bertalan és Terézia 5.00 dollárt. Hálás köszönet mindezen adományokért.

PALMERTON, PA. Magyar-Vend Egyház.

Lelkész: NT. ORMAY JÁNOS.

Gondnok: Jósár János, Jegyző: Nt. Ormay János, Pénztáros: Jósár János, Kollektorok: Berke József és Szakács Sándor, Presbiterok: Kolossa Ádám, Molnár Sándor, Santavecz György, Hadinger György, Dömötör Sándor, Baros Miklós, Tóth Sándor. — Istentisztelet a hónap második és negyedik vasárnapján d. u. 3 órákor van a palmertoni magyar evangélikus templomban. — Kéretnek a hittestvérek, hogy a fentjelzett időben minél nagyobb számban jelenjenek meg az Ur házában.

PALMERTONI egyházunkban a gyülekezeti élet nagyon hasonlít az óhazai gyülekezeti élethez. Nincs meg benne az amerikai egyházak jellemző lázas tevékenysége, hanem inkább a nyugodt, megállapodott hithűség és egyház-szeretetet alapja az itteni vallásos életmegnyilvánulásnak. Oka ennek a csendességnek abban van, hogy a lelkész 25 mértföldnyire lakik a gyülekezettől s ezenkívül az egyháznak nincsenek különösebb anyagi gondjai. Szép temploma adósságmentes. Az egyházat alkotó tagok nagyrésze vendemzetiségű s ez magában véve is biztosítja arra, hogy az egyház biztos alapokon nyugszik, mert a vend nép nagyon jó evangélikus nép. Vannak továbbá az egyháznak derék magyar evangélikus tagjai, akik hűségesen őrzik itt a messze távolban az evangélikus oltárt, melyen hithű ősapáink hitének tüze ég. Mintegy 35 család alkotja az egyházat. —

BEFIZETETT EGYHÁZTAGSÁGI DIJAK. — 1924 Január hó 1-től, augusztus hó 19-ig a következőképpen folytak be az egyháztagsági díjak: Kolossa Ádám és cs. \$12.00 Lendvay Ferencné \$6.00, Bohár Sándorné \$6.00, Berke József és cs. \$12.00, Jósár János és cs. \$12.00, Kovács Lajosné \$6.00, Merics Jánosné \$6.00, Orovecz Józsefné \$6.00, Filipics Péterné \$7.50, Dömötör Sándor \$5.25, Janzsa Péterné \$4.50,

Hadinger György és cs. \$9.00, Kovács Gusztávné \$5.25, Kereszmár Sándor \$3.00, Baros Miklós \$3.00, Szukics Miklósné \$5.00, Tóth Sándor \$5.25, Molnár Sándor \$5.25, Szakács Sándor és cs. \$18.00. — Kérjük azon palmertoni evangélikus testvéreket, akik tagsági díjaikkal hátralékban vannak, hogy azokat egyenlitsék ki.

AKRON, OHIO.

Lelkész: (Állás üresedésben)

A szünidő alatt kiszolgáló: Turcsányi Gyula theologus.

Gondnok: Muck Mihály, Jegyző Szmilek Márton, Pénztáros: Pfeiffer János, Pénztári titkár: Németh Gyula, Orgonista: Sunkovics Ilonka, Iskola felügyelő: Prack Ádám. Templomunk a 759 Grant Streeten van. — Istentiszteletünk vasárnaponként d. e. 10 órákor kezdődik. Kéretnek a hittestvérek, hogy a templomot vasárnaponként minél nagyobb számban látogassák.

NYÁRI MAGYAR ISKOLA VIZSGÁJA. — Augusztus hó 12-én ért véget a nyolcheti nyári szünidei magyar iskola. A vizsga este 7 órákor kezdődött ünnepélyvel és szineloadással, melyet nagyszámú közönség nézett végig. A növendékek névszerint Pogány Mariska, Pogány Lajos, Pogány Walter, Dvorzsák József, Dvorzsák Károly, Kleidál Pál, Kleidál János, Tóth Károly és Budai Béla mind nagyon szép elmeneletet mutattak a magyar nyelv tanulmányában. Az ünnepély alkalmából Turcsányi Gyula theologus átadta a Verhovay Bs. Egylet központjának jutalomdíját. Az első díjat \$2.50-et Dvorzsák József, a második díjat magyar könyvet Pogány Mariska kapta. Az iskola tanítója magyar lexikont kapott szintén a Verhovay központtól, amiért az egyház vezetősége a díjat nyert tanulókkal együtt leghálásabb köszönetét tolmácsolja a Verhovay központnak. Az ünnepély után, ahogy jelentettük is, a Luther Márton Nőegylet uzsonnát szolgált fel vendégeknek. Adományoztak erre a célra: Németh Gyuláné, Gábor Zsófia, Buday Mihályné, Mrs. Pogány, Szmilek Mártonné, Kleidál Pálné, Mrs. Smith, Muck Mihályné, Pfeiffer Jánosné, Tisanyai Antalné. Köszönetet mindenkinek, aki azt est sikeréhez hozzájárult. — **BETEGÜNK.** — Vukán József hittestvérünket megoperálták a City Kórházban. A beteg állapota nagyot javult az utóbbi napokban. Kívánunk neki mielőbbi teljes felgyógyulást.

MONTREAL, QUEBEC.

Lelkész: NT. SZEBIK KAROLY.

Gondnok: Jankó János, Pénztáros: Török Imre, Jegyző: Kovács József, Segéd-jegyző: Németh Ferenc, Presbiterok: Borbély Péter, Domik János, Kozsár Lajos, Lisacek József, Pócsay Gyula, Strigner Pál, Streckó István, Leonard Gyula, Kovács József, Várady Ferenc. — Az egyháztanács gyűlése minden hónap első vasárnapján van.

NÉGYÉVES EMLÉKÜNNEP. — Szeptember hó 2-án tartja az egyház fennállásának négyéves emlékűnnepét, d. u. 2 órai kezdettel a német ág. h. ev. templomban a Prince Arthur-Jeanne Mance sarkán. — **KERESZTELÉS.** — Kun Ferenc és neje, Mata Mária, fogadott kis gyermekét részeltette az anyaszentegyház a szent keresztségben, Julius hó 22-én. Keresztzülők: Szücs Sándor és neje, Szücs Erzsébet. A kis Tibor Bélát éltesse Isten. — **ESKETÉS.** — Klc István montreali ifju és Medvegy Zsuzsanna brooklyni hajadon kötöttek házasságot Julius 28-án. Tanúk voltak, Miskovszky Viktor és Surin István. Legyen szent frigyük megáldva! — **MAGYAR ISKOLA.** — Megkezdődik Szeptember 8-án a magyar iskola. A tanítás díja havi tizenöt cent sze-

mélyenként. Lesz tanítás írás-olvasásra, az éneklésre, történelemre, számolásra és földrajzra. Küldjük gyermekeinket az iskolába, buzdítsuk ismerőseinket is, hogy minél többet tanulrassanak, ne sajnáljunk áldozni gyermekeinkért! — **VASÁRNAPI ISKOLA KIRÁNDULÁSA.** — Észak Montrealba, Nyugat-Montrealba rendezett kirándulásokat a vasárnapi iskola. Észak-Montrealban meglátogatták Trapp Paliéket, akik ott vettek maguknak hajlékot Simonékékkal együtt. Nyugat-Montrealban pedig a finn evangélikus egyház vendégei voltunk. — **EGYHÁZUNK RENDKIVÜLI GYÜLÉSE.** — Rendkívüli gyűlésre hívta egybe az elnök, mivel az egyház nagy nehézségekkel küzd, nem bírván fizetni a terheket. Jelen voltak a következők: Szebik Károly, Kovács Márton, Árvai József, Jankó János, Kun Ferenc, Herák Nándor, Borbély Péter és Borbély Péterné, Várady Ferencné, Jobbágy Jánosné, Strigner Zsuzsanna, Klimó András, Vég János, Szirkovszky György, Kozsár Lajos, Sztrecskó István, Kaludjer István, Berecz János, Wéniger Mihály, Takács János, Priátel Lipót, Ház János, Domik János, Gerencsér József és Rolland János. Bizottsági tagokká választotta a gyűlés a német egyházhoz, Domik Jánost, Ház Jánost és Szebik Károlyt, a városi hatóságokhoz pedig, Ház Jánost, Priátel Lipótot és Szebik Károlyt. Gyűlés augusztus 12-én volt. — **NŐEGYLET GYÜLÉSE.** — Augusztus hó 26-án tartotta a nőegylet rendkívüli gyűlését, melyen a következők vettek részt: Végy Jánosné, Árvai Józsefné, Reményi Ferencné, Reményi Mariska, Kozsár Lajosné, Pety Lajosné, Raskó Lajosné, Raskó Ilonka, Kocsis Péterné, Kocsis Péterné, Kocsis Mariska, Ház Jánosné, Holkó Ferdinándné és a férfi vendégek, Szebik Károly, ifj. Borbély Péter, a női vendég, Kozlik Jánosné. — **TORONTÓI ÁG. HITV. EVANG. TEMPLOMRA** — Domik János 25c, Kozsár Lajos 25c, Ház János 30c, Gajda Andorné 25c, Pécsi Gyula 25c, Molnár Istvánné 25c, Holkó Ferdinándné 5c, Takács János 5c, Zajác János 15c, Pety Lajos 25c, Gerencsér József 10c, N. N. 5c, Jankó János 25c, Varga János 10c, Králik János 5c, Szirkovszky György 10c, Szuchác Lajos 10c, Berecz János 5c, és az adományozások folyamatban vannak. Eddig gyűjtötte Kozsár Lajos. — **ADOMÁNYMEGAJÁNLÁSOK AZ ESTÉLYRE.** — A négyéves évfordulóra eddig a következők megajánlások történtek: Németh Ferenc az összes szükséges cukrot és teát, Kocsis Péterné a szükséges vaját és paradicsomot, salátát, a gyűlésen jelenlevők mind hozzájárultak egy egy tál sütemény ajándékozásához. **AZ EGYHÁZ UTJÁN NYARALTAK.** — Domik Jánosné és négy gyermeke, Raskó Lajosné és egy fiúcskaja, Gerencsér Józsefné és két gyermeke, Borbély Péterné és 2 gyermeke, ugyancsak Borbély Anna nyaralhatott Schmidt Hermína testvérünk családjá körében, Pembroke-on.

PASSAIC, N. J.

Lelkés: NT. PÖLÖSKEY SÁNDOR.

Gondnok: Gangel Imre, Algodnok: Riezkó András, Pénztáros: Öcsön Károly, Jegyző Rosta József, Presbiterek: Barabás András, Bartos János, Csenka Mihály, Ihász Gábor, Ifj. Koch János, Noeha Mihály, Szabó Sándor, Tóth István. Az egyház istentiszteleteit egyelőre csak havonta egyszer a hónap utolsó vasárnapján, délután 3 órakor tartja a Lexington Avenue és Sherman St. sarkán levő német evangélikus templomban, Passaic, N. J.-ben.

ÉRTESÍTÉS. — Félreértések elkerülése végett, ezután közöljük Passaic és vidékén lakó hittestvéreinkkel, hogy istentiszteletünket ezután a hónap negyedik vasárnapján tartjuk meg délután 3 órakor a szokott helyen. Reméljük, hogy hittestvéreink mind megjelennek azon. Az egyháznak nevében szeretettel kérjük is, hogy azt megtegyék.

CALDWELL, N. J.

Lelkés: NT. PÖLÖSKEY SÁNDOR.

Gondnok: Zs'rai György, Pénztáros: Horváth Imre, Jegyző: Mészáros Pál, Pénztári titkár: Patonay Miklós, Orgonista: Miss Helen Horváth.

SIKERÜLT PIKNIK. — Az egyház augusztus 19-én tartott piknike, a Viszaky farmon, szép sikerrel végződött. Habár a vendégek nem voltak túl sokan, akik ott voltak, úgy a fiatalok, mint az idősebbek, nagyszerűen szórakoztak. Voltak rendezve különféle versenyek, melyekben különösen a gyengébb nem képviselői tettek ki magukért, ami kitűnik a nyerők névsorából is. Mindegyik verseny megnyerője egy-egy nyereségtárgyat kapott. A következők voltak a szerencsés nyertesek: Káldi Sándor, Hajdu Barbara, Barnay Walter, Mészáros Irén, Simonyi Margit, Hajdu Istvánné, Simonyi Istvánné. A kisorsolt villany órát Mrs. E. Kruták, elizabethi lakos nyerte meg a 97-es számmal. Vidéki vendégek a következő városokból voltak jelen: Newark, Elizabeth New Brunswick, Passaic, Garfield és New York Cityből. Mindazok, akik a siker érdekében oly önzetlen buzgalommal munkálkodtak és az elért eredményt munkájukkal vagy ajándékuikkal elősegítették, fogadják ezuton is az egyház halás köszönetét. — **TEMETÉS.** — Szalai Sándor, Kispécz, Györm. származású testvérünk hosszas betegeskedés után meghalt július 21-én, 55 éves korában, a Montclair-i Mountinside kórházban. Temetése Julius 23-ikán ment végbe, nagy részvét mellett, a caldwelli Magyar Hallból s a Prospect Hill-i temetőben helyezték örök nyugalomra. Az elhunyt ev. magyar tagja volt a caldwelli Magyar Férfi és női Betegsegélyző egyletnek és a Munkás Betegsegélyző egyletnek. Az óházában felesége és egy fia gyászolják.

DETROIT, MICH.

Lelkés: NT. BECKER JAKAB.

TÁJÉKOZTATÓ: — A detroiti magyar evangélikus egyház temploma a Thaddeus és Sloan utcák sarkán van.

Az egyház lelkesze: Rev. Becker Jakab, 8141 Thaddeus Street, Detroit, Mich. — Telefon: Vinewood 2-2609.

Istentiszteletek minden vasárnap délelőtt fél 10 órakor angolul, s fél 11 órakor magyarul. A nyári időben — Szentháromság vasárnapjától Labor Day ünnepéig, — nem tartunk angolnyelvű istentiszteletet.

Szombati iskola minden szombaton délelőtt 9-től 12 óráig; ugyanakkor konfirmációi oktatás.

Nyári magyar iskola mindennap délelőtt 9-től 12 óráig június és július havában.

Egyházi közgyűlés minden hónap negyedik vasárnapján délelőtt a magyar istentisztelet végeztével.

Betegsegélyző egyleti gyűlés minden hónap második vasárnapján délután 2 órakor.

Női oltáregyesületi gyűlés minden hónapban a harmadik vasárnap délutánján pont 2 órai kezdettel. — A nyári hónapok alatt az oltáregyesület nem tart gyűléseket.

Ifjúsági Kör gyűlése minden hónap első és negyedik csütörtökjén este 8 órakor.

Nővendék ifjak köre gyűléseit tartja minden hónap második és negyedik csütörtökjén délután 6 órai kezdettel.

KERESZTELÉS. — Megkereszteltük Roznay Kálmán és neje, született Dobrik Irénke újszülött fiúcskáját Ronald Kálmán névre. Keresztszülei: Kádár Ferenc és Horváth Mariska. — **ESKÜVŐ.** — Augusztus 11-én, esküdtek egymásnak örök hűséget templomunkban Sala Emil, — Sala Ferenc és neje, szül. Mroszik Helen nőtlen fia, — aki házassági frigyét kötött Csizmár Emmával, néhai Csizmár Sán-

dor és neje, szül. Pave'a Anna hajadon leánnyal. Tanuk voltak Sala János és Csizmár Dorottyá. A házasságszerző Isten áldja meg az új házaspár frigyét és tegye azt rájuk nézve a tiszta öröme és az igazi boldogság zavartalan kutforrásává. — **EGYHAZUNK JAVITÁSI MUNKALATAI** költségeire rendkívüli adományokat kérünk a jóindulatu hívektől. Az adakozás szép eredménnyel folyik. Ujabb adományokat szívesen elfogad és hálásan nyugtáz az egyház előjárósága. — **EGYHAZUNK** elhatározta a templomi bejárat és a kémény megjavítását. A javítási munkára árlejtést hirdet a gyülekezet s a legjutányosabb ajánlattevő kapja meg a munkát. Ez a javítási munka újabb súlyos kiadást jelent a gyülekezetnek, s éppen azért kérjük az egyháztagok és gyülekezeti testületeink szíves adományait. A javítási munkára adott mindennemű adományt nyilvánosan nyugtázni fogunk. — **KERESZTELESEK.** — A mult vasárnap Aug. 19-én három gyermek részesült a szentkereszttség sákramentumában templomunkban: Szmolnik János és neje, szül. Bedők Mária leánya Marion Margit névre kereszteltetett. Keresztzülei Nagy Dániel és neje, szül. Kenyő Zsófia. — Galacz János és neje, szül. Fülöp Mária fiacskája Róbert János nevet kapta a keresztelésben. Keresztzülei Józsa János és Dzsza Erzsébet. — Józsa Mátyás és neje, szül. Takács Mária fiacskája Donald Károly Mátyás nevre kereszteltetett meg. Keresztzülei: Molnár Károly és Horváth Mária. **SZEZONZARÓ PIKNIKÜNK** szeptember hó 2-án és 3-án vasárnap és hétfőn, lesz megtartva a Vértes-féle farmon. Ezévi szezonzáró kétnapos piknikünkre máris felhívjuk összes jóbarátaink figyelmét. — A **DETROITI UJSÁG**-ban a következő hír jelent meg lelkészi képviselő jelöltségével kapcsolatban, melyet hittestvéreink szíves figyelmébe ajánljuk: **NT. BECKER JAKAB ALLAMI KÉPVISELŐJELÖLT.** — A detroiti magyarságnak sohasem volt még alkalma a saját fajtájából való politikai jelöltet a győzelemnek olyan kilátásaival támogatni, mint most Nt. Becker Jakab ev. lelkészt, aki az ősi választások alkalmával állami képviselőjelöltként szerepel a demokrata párt listáján. — Becker Jakab lelkészt Detroitban jóformán mindenki ismeri. Huszonhárom év óta önzetlenül résztvesz a magyarság küzdelmeiben, de ismeretségi köre kiterjed az amerikaiakra is s egyéb bevándorolt nemzetiségekre is. Jelöltségét nagy lelkesedéssel támogatják magasállású állami, megyei és városi közhivatalnokok, Detroit város legkiválóbb polgárai és a különböző egyházak vezető körei is. Megválasztása nagy nyereséget jelentene Detroitnak általában, s az itteni magyarságnak különösen. Az előválasztások szeptember 11-én lesznek. Remélhetőleg felvonul akkor az urnák elé az egész detroiti magyarság, hogy szavazatával támogassa és győzelemre juttassa Becker Jakab állami képviselőjelöltet.

BUFFALO, N. Y.

Lelkész: (Állás üresedésben.)

Gondnok: Zatkó János, Pénztáros: Petes József, Presbiter: Szallay István, Szűmister Károly, Szabó József, Molnár János, Németh Gábor, Vánkos Sándor. — Templom a 1037 Grant Street alatt van. Istentisztelet minden vasárnap d. e. 11 órakor kezdődik. Kéretnek az egyháztagok, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a templomban. — Vasárnapi iskolai tanítás d. e. fél 10 órától fél 11 óráig tart. Kérjük a szülőket, hogy gyermekeiket pontosan küldjék a vasárnapi iskolába.

HIREK SZÜLŐHAZÁNKBÓL

Halálozás. — Dr. Kvaesala János a pozsonyi theologia kiváló tanára 73 éves korában Bécsben váratlanul elhunyt. Dr. Kvaesala tanárt halála előtt tüntette ki a varsoi egyetem, amidőn tiszteletbeli doktorrá avatta.

Lelkész szenátor. — A prágai parlamentbe az elhunyt Richter János szenátor utódjaként Vargha Imre poprádi lelkész és főesperes került be. A prágai parlamentben így most már négy evangélikus lelkész van. Vargha Imrén kívül: Zeman János, Rázus Márton és Ruppeld Fedor képviselők.

Választások: — A szepesváraljai ev. egyházközség Szontágh Sándor alesperes helyébe egyhangulag Emeritzky Dezső poprádi s. lelkészt választotta meg lelkésznek. — Holesik György érsekújvári lelkészt egyhangulag meghívta a nagyszombati evang. egyház a második lelkészi állásra. — A losonci ev. egyház segédlelkésznek Michalidesz Bélát hívta meg. — A sárosi esperességben főesperessé Hajdu Gyulát, alesperessé Pogány Gusztávot és esperességi felügyelővé Dr. Flórián Károly választották meg. — Liptóban főesperes Sensel Lajos, alesperes Dérer János lett. Gömör-Kishontban főesperes lett Hanesz Hugó. Barsban esperes Holesik János körömczbányai lelkész lett. — A honti evang. egyházmegyében egyhangulag Bobál Sámuel választották meg főesperesnek. — A bukaresti (Románia) evang. gyülekezet lelkészének egyhangu lelkesedéssel Sipos András alesperest, hoszszufalu-alszegi lelkészt választotta meg. — A bányai egyházkerület püspöke, Dr. Raffay Sándor lelkészé avatta Janesó Bertalan, ifj. Kelló Gusztáv, Lőcsei László, Pakovics István és Seben István végzett theologusokat. — Dr. Kapi Béla püspök Lehel László most felavatott lelkészt Barlanhídára küldte ki helyettes missziói segédlelkésznek.

Gyászhir. — Bálent Tivadar hibbei lelkész Lipesében autóbalesetnek esett áldozatul. — Zorkóczy Samu az ózdi ev. egyházközség felügyelője 65 éves korában Budapesten elhunyt. — Ritter István, nyugalmazott ev. lelkész 66 éves korában elhunyt Lőcsén. — Meskó Károly galgautai ev. lelkész, ki nemrég ünnepelte lelkészi működésének 25 éves jubileumát, szívszélhűdés következtében meghalt. — Mérnyi Gyula a bánati egyházmegye volt esperese francfeldi evang. lelkész jun. 18-án 46 éves korában szívszélhűdésben meghalt.

Gyülekezeti Lapok. — Békescsabán Dr. Szeberényi Gusztáv igazgató lelkész szerkesztésében Békescsabai Evangélikusok Lapja címen gyülekezeti lap indult meg. — Orosházán pedig Orosházi Evangélikus Élet címen gyülekezeti időszakos lap indult meg.

Haragadományozás. — A németországi Gusztáv Adolf egylet a budapesti kelenföldi egyháznak egy tizennégy métermázsás, a szerajevói evang. egyháznak pedig egy 6 mázsás haragot adományozott.

A Szarvasi Evang. Gimnázium jun 3-án ünnepelte fennállásának 100 éves jubileumát, mely alkalommal a szarvasi öreg diákok közül mintegy 200-an jelentek meg. A legöregebb diák ez előtt 67 évvel érettségizett. Az ünnepi beszédet Dr. Raffay Sándor püspök tartotta.

Dr. Slávik Mátyás, az eperjesi ev. kollegium theol. akadémiájának egykori dékánja, a halle-wittenbergi egyetemen ötven év előtt szerzett doktorátust. Fél százados tanári és irodalmi érdemei elismerésül az egyetem most aranydiplomával tüntette ki.

Igazgatói cím. — D. Kapi Béla püspök Herczeg Károly sárvári tanítót igazgatói címmel tüntette ki.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Szives tudomására hozzuk a detroiti és környéki, valamint a windsori, flinti, trentoni evangélikus testvéreknek, hogy ezen a vidéken az ERŐS VÁR képviselője Nt. Papp János László windsori lelkésztestvérünk, aki előfizetések és hirdetési díjak felvételére jogosított. Rev. Pappnak fáradságos munkájában segítő társa Gallovics Bálint. hitbuzgó detroiti ev. testvérünk. — Akroni gyülekezetünkben Turcsányi Gyula theologus testvérünk az ERŐS VÁR megbízottja, aki jogosítva van előfizetéseket, valamint hirdetési díjakat felvenni. — Az ERŐS VÁR következő előfizetéseit nyugtázzuk köszönettel: New York, N. Y.: Mrs. Marrel, Mr. A. Szarka, Mrs. A. Lengyel, Mr. S. Marshall, Mr. Paul Darida; BETHLEHEM, PA.: Hegyi Ferenc, Nagy Dávid, Cipoth Vincze, Novák János, Benezik Lajosné, Jerabek Istvánné, Tóth Imre, Mészáros Istvánné; ALLENTOWN, PA.: Steier Józsefné; PALMERTON, PA.: Hány Istvánné, Szakács Sándor; MARTINS FERRY, O.: Rigó Mihály; RÁCS-EGRESI PUSZTA: özv. Fábian Istvánné; BELLEVUE, PA.: Mrs. John Miller; NEW BRUNSWICK, N. J.: Molnár Sándor; CLEVELAND, OHIO.: Balogh Ferenc, Tamáskovics Mihály, Babinszky Mihály, Donó Márton, Hornyák Mihály, Varga József, Bendes Zsigmond, Szedenszky János, Bendes József, Drenkó Bálint, Bálint József, Mrs. Rose Thorma, Lénárt János, Dombi László, Mrs. Gazdag, Fleiser Adolf, Szabó Pál, Papp Imre, Papp Gergely, Rudnay Rudolf, Valentinyi József, Kiss Lajos, Mendel István, Kozsár János, Szabó Gábor, Horváth István, Gabnay József, Kovács Józsefné, Benicz Mihály, Kormányos István, Kucs Julia Csuty József, Mrs. T. Trendel, Szalay György, Fodor Márton, Németh János, Bors Károly, Bendes Lajosné, Trenka György, Faesina Mihály, id. Gyurán István, Ifj. Gyurán István, Németh Pál; WINDSOR, ONT. (CANADA) Bányai

Ferenc, Varga Sámuel, Gubicza Istvánné; DETROIT, MICH. Kozma Imre, Süle Ferenc, Kiss Károly, Biczó Ferenc, Belák Sándor, Molnár Gyula, Blatnik István, Somogyi József. KERESZTÉNY. (Hungary) Bejek Miklós, MÁV. Főfelügyelő. — Az ERŐS VÁR októberi száma jubileumi szám lesz. Az egész világ evangélikussága s minden protestáns felekezet mindenütt impozáns keretek közt ünnepli meg Dr. Luther Márton által német nyelvre lefordított Bibliának 400 éves évfordulóját. Nálunk Amerikában is ez őszön lesznek nagy jubileumi ünnepek. Szerkesztőségünk is kifejezést ad ezen fontos évfordulónak lapunk jövő számában. KÉRELEM. — Tudjuk, hogy minden evangélikus testvérünk szívesen megfizeti az ERŐS VÁR-ért egy évre járó előfizetési díjat. Ezt tapasztalta a szerkesztő a mult hónapban tett látogatások alkalmával. Könnyítsék meg munkánkat testvéreink azzal, hogy ÖNKÉNT küldjék be a szerkesztő címére az előfizetést. Cimezzék a levelet, így: REV. JOHN ORMAY, 938 E. FOURTH STREET BETHLEHEM, PA. Tegyenek a levélbe egy dollárt, vagy egy dolláros money ordert, vagy csekket, mindegy s 3 centes levélbélyeggel küldjék el haladéktalanul. Az ERŐS VÁR minden száma 1500 példányban póstadíjjal együtt \$120 dollárba kerül havonként. Ezt a pénzt elő is kell teremteni. Ingyen sem a posta nem szállít, sem a nyomda nem dolgozik. Ezt az áldozatot csak mi tesszük meg. Tegyék meg testvéreink is azzal, hogy ne halasszák tovább az előfizetés beküldését. — KÉRJÜK munkatársainkat, hogy az egyházi híreiket a hónap 20-ig küldjék be cikkeikkel együtt az ERŐS VÁR címére. —

000

Az ERŐS VÁR az amerikai magyar evangélikusság egyetlen lapja. Pártolja tehát minden evangélikus.

JULIUS PLACE

8055 W. JEFFERSON AVE
DETROIT, MICH.

a Carry Street sarkán

Kitünő étterem és sörcsarnok, ahol minden este jó zene mellett szórakozhatnak a vendégek.

Esténként BANDI MISKA hirneves cigányzenekara muzsikál.

33 éve szolgáljuk a magyarságot! S ezután is változatlan hűséggel és lelkiismeretességgel végeztünk minden ránk bízott ügyet. Tanácsot ingyen adunk. — Forduljon hozzánk bizalommal!

BOLLA ÉS FIA, Inc.

HAJÓJEGY, PÉNZKÜLDŐ, BIZTOSÍTÁSI, KÖZJEGYZŐI ÉS REAL ESTATE IRODA

7932 W. Jefferson Ave. — Detroit, Mich.
Phone: Vinewood 2-0838

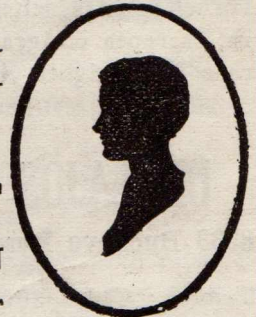
Phone: Vinewood 2-2525.

Detroit és környékén régén ismerik megbízhatóságáról s művészi ézléséről a

BABAS STUDIÓT

8147 W. JEFFERSON AVE., — Detroit, Mich.

Arcképeket és csoportképeket a legjutányosabb árban s művészi kivitelben készítünk

Detroitban s környékén mindenki tudja, hogy

BICZÓ FERENC

Magyar Temetkezési Vállalkozó
LELKIISMERETES — TAPINTATOS

Pontos kiszolgálás.

8027 W. Jefferson Ave. — Detroit, Mich.

Phone: Vinewood 2-0175

Forduljon hozzá bizalommal!

Tisztesség és becsület a temetések körül

A HALOTTAINKRÓL VALÓ MÉLTÓ GONDOSKODÁS

A temetkezési intézetek vezetői, különösen azok, akik hosszú évtizedeken keresztül folytatják már e szomorú foglalkozást, megilletődve állják körül a ravatalt a gyászoló családtagokkal, mivel sokszor régi barátjukat és kedves ismerősüket kell örök nyugalomra helyezniük.

A legutóbbi dolog egy temetkezési vállalkozó részéről az, ha a jóbarátság ürügye alatt megy el nagy-beteg embereket látogatni, vagy megbízottait küldi az ilyen betegek látogatására.

Az ilyen lélekkufárok nem egyszer félrevezetik a gyászoló családtagokat és sok esetben hiábavaló költségeket okoznak még olyanoknak is, akiknek minden garas megtakarítására szükségük van.

Sajnos, ez a szegényes dolog még nálunk, magyaroknál is előfordul. Ilyen visszaélést nem volna szabad megtűrni és itt volna az ideje, hogy a magyarság száműzze ezt a csunya lélekkufárságot.

Az állami balzsamozó és temetkezési direktorok szabályzata nem engedi meg azt, hogy bárki is hirdethesse a temetkezési költségek árait.

Ha gyászeset csapása érné, mentesítse családját a hiábavaló kiadásoktól és hívjon minket, akiknek 32 éves gyakorlatunk már magábanvéve is biztosíték arra, hogy a legalacsonyabb árakat számítjuk Clevelandban. Mindenki befolyástól mentesen választhatja meg azt nálunk, hogy milyen temetést kíván rendeztetni és bátran mondhatjuk, hogy számláink olcsóságával más intézetek nem vehetik fel a versenyt.

NEM TESZ KÜLÖNBISÁGET NÁLUNK AZ, ha valaki 100, 200, vagy 300 dollárt szán a temetési költségekre. Mi egyforma figyelmességgel szolgálunk ki minden gyászoló családot.

Betegszállító kocsink ára Cleveland városában bárhová éjjel vagy nappal csak \$3.00.

Keresse fel bizalommal 32 éves intézetünket.

JAKAB ISTVÁN ÉS FIAI

FUNERAL DIRECTORS & EMBALMERS

8923 BUCKEYE ROAD

VAGY

11713 BUCKEYE ROAD (Kápolna)

ID. JAKAB ISTVÁN

CLEVELAND, O.

IFJ. JAKAB ISTVÁN

Telefon: CEdar 0384

Telefon: Washington 4421

Ha izlésesen készített mennyasszonyi csokorra, cserepes virágra, virágcsokorra, koszorúra s friss vágott virágra van szüksége, úgy keresse fel

UR LAJOS VIRÁGÜZLETÉT

8933 Buckeye Road Cleveland, Ohio

Telefon: Cedar 3650 — ahol a legjutányosabb árak mellett kap pontos kiszolgálást.

GROCERY ÉS HUSCSARNOK!

Ha napi áron friss árut akar pénzéért, úgy vásároljon

SZALAY GYÖRGY

MAGYAR GROCERY ÜZLETÉBEN
ÉS HUSCSARNOKÁBAN

ahol pontos és figyelmes kiszolgálást kap, az áruval is meg lesz elégedve.

12801 Griffing Ave. Cleveland, Ohio

Telefon: Washington 4919

A CLEVELANDI MAGYAR NEGYED
EGYIK LEGRÉGIBB PÉKÜZLETE

RUDNAY RUDOLF

HÁZI KENYÉR SÜTŐDÉJE

Ajánlja naponta frissen sült óhazai legfinomabb házi kenyerét, különféle süteményeit. Megrendelésre bármilyen alkalomra tortákat a legolcsóbb áron készít.

2803 East 79th Street Cleveland, Ohio

Telefon: Shadyside 3432
Washington 4627

P. G. PAROBK CO.

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

A clevelandi magyarság szíves figyelmébe ajánlom koporsó raktáramat s temetési felszereléseimet. Mielőtt máshova megy, hogy kedves halottjának megadja a végtisztességet, érdeklődjék áraim iránt.

2937 West 14th Street Cleveland, Ohio

Az allentowni magyar és vend közönség
szives figyelmébe ajánlom

**TEMETKEZÉSI ÉS BALZSAMOZÓ
INTÉZETEMET**

ERNEST B. ZIMMERMAN

Okleveles Balzsamozó és Temetés Rendező
ÁRAIM VERSENYKÉPESEK

818 Walnut Street,
Allentown, Pa.
Phone 2-5534

Catherine Zimmerman
Walter Gehringer
Gilbert Keller
Roy McGorry

VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM

MAIORIELLO

ITALIAN-AMERICAN RESTAURANT

Cor. 4th & Fillmore Sts. Bethlehem, Pa.

A legjobb ételek olcsó áron frissen és állan-
dóan kaphatók.— Tengeri étel, halak, rákok,
kagylók a a legolcsóbb áron s izletesen elké-
szítve. — Figyelmes és gyors kiszolgálás.

Bor, sör és mindennemű italok kaphatók.

AZ ŐSZI VÁLASZTÁSOK MÉG UGYAN

távol vannak, de a választásokra az elő-
készületek folynak. Választáskor minden ön-
tudatos amerikai polgár szavaz s azt is tudja
kire érdemes szavazni.

Bethlehem városában ilyen közbizalmat
kiérdemelt polgár

MR. WILLIAM SINWELL

aki már most arra kéri polgártársait, hogy
az őszi választáskor mint eddig, úgy ezután
is legyenek hozzá bizalommal s álljanak mel-
lé, hogy a General Assembly állást me-
lyet most is olyan hűségesen tölt be, UJRA
elnyerhesse s tovább szolgálhassa a közérde-
ket.— MR. SINWELL benszülött bethlehem-
lakós, azért mindnyájan szavazzunk rá!

**UJ HUSCSARNOK ÉS FÜSZERÜZLET
A MAGYAR ÉS VEND NEGYEDBEN!**

A modern igényeknek teljesen megfelelő
huscsarnokunk és fűszerüzletünk minden-
nemű áruját frissen és napi áron adjuk ve-
vőinknek — Pontos és figyelmes kiszolgálás.

HYGRADE MARKET

Tulajdonos: PONDELEK FERENC
418 E. Fourth Street Bethlehem, Pa.
Telephone 9386

A LEHIGH VÖLGYI MAGYARSÁG
EGYIK LEGKEDVELTEBB
ZENEKARA A

Hungarian Royal Orchestra

Karmester: NAGY JENŐ.

Ajánlják magokat piknikekre, lakodalmakra,
névnapokra, bálakra, keresztelőre s
bármilyen mulatságra.

324 E. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.

“MI VÁRUNK —

**DE AZ ÖN ÉS
GYERMEKÉNEK**

FOGAI NEM VÁRNAK !”

Az iskolai év kezdetével gyermeke hibás fo-
gait is csináltassa meg. A fogak elhanya-
golása további komoly bajokat idéz elő. —
Azért a bajt kezdetben kell megakadályozni.
Ez nemcsak tanácsos, de olcsóbb is. Nálunk
bármikor ingyen kap orvosi tanácsot és vizs-
gálatot.

**MUNKÁNKÉRT JÓTÁLLÁST
VÁLLALUNK!**

DR. M. M. SPECTOR

D R. S H O R

volt irodavezetője és utóda

9 E. Fourth Street Bethlehem, Pa.
Telephone: 5307

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA

TEMETKEZÉSI INTÉSETE

azért olyan népszerű, mert ők a rájuk bízott szolgáltatást mindig kegyelettel és kifogástalanul teljesítik s a balzsamozást nem bizzák idegen kezekre. S olyan megértőek, hogy a betegszállítást éjjel-nappal hűsége sen teljesítik s ki-ki anyagi tehetsége szerint fizeti azt.

A FŐIRODA ÉS KAPOLNA A
2728 Woodhill Roadon van.
Telephone Cedar 0593

A fiókiroda címe 2924 East 116-th St.
Tel. Cedar 7524. — Cleveland, Ohio.

Phone: 3-6184.

Kedves halottja eltemetése előtt keresse fel

GEO. A. CHUBB

TEMETKEZÉSI INTÉZETÉT,

s. győződjék meg áraink olcsóságáról.
Figyelmes és kegyeletes kiszolgálás.

WINDSOR, ONT.
913 Erie Street, East.

Phone: Vinewood 2-9402

KOZMA IMRE

HUS- ÉS FÜSZERÜZLETE

7210 W. JEFFERSON AVENUE
a Green utca sarkán.

Áraink mérsékeltek!

Győződjék meg személyesen.
A magyarság kedvenc bevásárlási forrása!

Kegyeletes szolgálat! Méltányos árak!

GYÁSZ ESETÉN GONDOLJON

MOLNÁR JÁNOS

Temetkező és Vizsgázott Balzsamozóra

Nem Kell Előre Fizetni

8671 DEARBORN AVE.
DETROIT, MICH.

Telephone Winewood 2-1555

Telephone: Garfield 7140.

A clevelandi magyar közönség szives figyelmébe ajánlom

TEMETKEZÉSI ÉS BALZSAMOZÓ INTÉZETEMET

WM. A. NUNN

Magyar képviselő:

Weizer S. János temetés rendező

Betegszállítás éjjel - nappal.
9607 Buckeye Road. — Cleveland, Ohio.

Copeland Patikái és Drogériái

Pontosak és lelkiismeretesek.

Kiszolgálásunk és a vevő megelégedése nálunk valóság.

DROUILLARD ÉS CHARLES SAROK
Phone: 3-4062. — East Windsor, Ont.

OTTAWA ÉS PARENT SAROK
Phone: 4-4550. — Windsor, Ont.

ERDEI VIRÁG-ÜZLETE

8683 DEARBORN AVENUE
DETROIT, MICH.

Phone: Vinewood 2-0580

Menyasszonyi csokrok, vágott és cserepes virágok, koszorúk olcsó áron szerehetők be.

KISS KÁROLY

9008 DEARBORN AVENUE
DETROIT, MICH.

Vinewood 2-9297 — Friss husok

Magyarosan készített hurka, kolbász és szalonna, valamint friss hus a javából

Figyelmes kiszolgálás. — Olcsó árak!

Phone: Vinewood 2-3382

**AZ EGYEDÜLI MAGYAR HANGSZER
KERESKEDEÉS DETROITBAN!**

Ha még nincs rádió otthonában, úgy azt a legolcsóbb
áron megveheti a

DELRAY MUSIC SHOP

tulajdonosánál **PONCSAK JÁNOSNÁL.**

Raktáron tartunk mindennemű rádiót, hangszereket
s minden e szakmába vágó árut.

8144 W. Jefferson Ave. Detroit, Mich.
Kedvező részletfizetési feltételek.

MAGYAR VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM

A magyarság szives pártfogását kéri

VERES JÓZSEF

MAGYAR VENDÉGLŐS

7801 Melville Ave. Detroit, Mich.

Minden Pénteken nagy halvaesora.
Pontos és figyelmes kiszolgálás.
Valódi magyar konyha. Olesó árak.

VÁGÓHID--SLAUGHTER HOUSE

**HARBOUGH PACKING CO. SAJÁT
VÁGÓHIDJA**

529 So. Harbough St. Detroit, Mich.
a Dearborn utca sarkán
Telefon: Vinewood 2-4780

Pörzsölt sertés egészben vagy félben a
legjutányosabb napi áron vásárolható.

DELRAY CAFÉ

MAGYAR VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM

Lada Károly és Szilágyi József,
tulajdonosok.

8032 W. Jefferson Ave. Detroit, Mich.

A magyarság szives figyelmébe ajánlják modernül és
művésziesen berendezett és dekorált éttermüket. —
Valódi magyar konyha. Állandóan friss sör s italok.

FIGYELMES KISZOLGÁLÁS.

Esténkint Szigeti kiváló zenekara hangversenyez.

Phone: Vinewood 2-9742

Hungarian Village Restaurant

MAGYAR VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM

Kitünő magyar konyha

Bert Duschinsky és Blumenthal Jenő,
tulajdonosok.

Frissen csapolt sör s kitünő magyar borok kaphatók.
Esténkint a híres BRENKÁCS vajda magyar
rádió zenekara hangversenyez.

8160 W. Jefferson Ave. Detroit, Mich.
Sloan utca sarok.

JÓ ÉS OLCsó BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

VÉR JÁNOS

fűszer és vegyeskereskedése

2751-53 East 75th St. Cleveland, O.

BARANY DRUG CO.

MAGYAR PATIKA

8901 Dearborn Phone: Vinewood 2-9271
1401 Lawndale Phone Vinewood 2-9500
Recepteket pontosan készítünk!

Válasszuk meg újra

JOHN NICHYZYNSKI

ÁLLAMI SZENÁTORT

a 21-ik kerületben.

A demokrata párt jelöltje s a munkás-
nép őszinte és igaz barátja.

A MAGYARSÁG RÉGI
TISZTELŐJE.

Előválasztások 1934 szeptember 11-én.

A bethlehemi South Side legnagyobb modernül berendezett Grocery és husnemű üzlete.

STEPHEN GERGITS

802 E. FIFTH ST., BETHLEHEM, PA.
Telephone 1195

Üzletében a legjobb minőségű fűszer, élelmiszer és csemegeárak a legjutányosabb árak mellett kaphatók.

Telephone 1689

H. A. CONAHAN

Temetés Rendező és Balzsamozó

A bethlehemi magyarság szíves figyelmébe ajánlom koporsó raktáramat s temetési felszéléseimet. Mielőtt máshova megy, hogy kedves halottjának megadja a végtisztességet, érdeklődjön áraim iránt.

413 E. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.

A LEGIZLETESEBB ÓHAZAI IZŰ KENYERET KÉSZITI ÉS HÁZÁHOZ SZÁLLITJA A

HELLERTOWN BAKING CO.

226 Linden Street Hellertown, Pa.
Phone 99

A legfinomabb sütemények naponta kaphatók.

EGY ÜVEG TEJ ANNYI, MINT EGY ÜVEG EGÉSZSÉG!

Ezt nem csak az orvosok mondják, de mindenki tudja.

Igyék mindenki mindennap LERCH tejet, mely megrendelhető Hellertownban.

LERCH DAIRY

FRONT ÉS WATER ST. SAROK
Telephone 116

FRISS TEJ, TEJFEL, VAJ, TURÓ, SAJT
állandóan kapható.

Szén épületanyag, homok, kavics és mész szükségletét szerezze be nálunk. Mindent lelkiismeretes pontossággal házhoz szállítunk.

A világhírű Hazle Brook Coal Co. egyedi elárusítója.

GÉZA SZILÁGYI AND SONS

1414 E. 4th STREET, BETHLEHEM, PA.
Phone 3721

Kenyérsütésre, főzéshez minden háziasszony a hires

“FRITCH'S BEST” LISZTET
használja.

FRITCH MILLING COMPANY

Main & River Sts. Bethlehem, Pa.
Telephone 2717

Aprójószágnak való eledél legolesőbb beszerzési forrása.

A bethlehemi magyarság közismert és közkedvelt vegyeskereskedése

TONY KOVACS

GROCERY ÜZLETE

A hirs “Tru Blu” Sör lerakata. Szóda, és Szalcer rendeléseket elfogadunk. Rendeléseket házhoz szállítunk. Olesó árak.

836 E. Fifth Street Bethlehem, Pa.
Phone 1764

COMPLIMENTS OF

CHARLES GREENSTEIN

ALDERMAN

857 E. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.
Office Phone 1810 — Res. Phone 5853